

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
YAŞANTILARINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER
(Kayseri İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ömer HAKYEMEZ

Ankara
Mayıs, 2010

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
YAŞANTILARINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER
(Kayseri İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer HAKYEMEZ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Latif AYDOS

Ankara
Mayıs, 2010

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Ömer HAKYEMEZ'e ait Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri'nin Mesleki Yaşantılarında Karşılaştıkları Problemler (Kayseri İli Uygulaması) adlı çalışma, jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

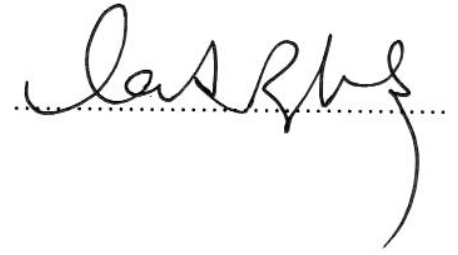
Adı Soyadı

İmza

Başkan : Doç. Dr. Metin KAYA

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Latif AYDOS

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÜNLÜ

ÖNSÖZ

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlere yönelik yapmış olduğum çalışmamda değerli görüş ve önerilerini aldığım ve çalışmanın her aşamasında bana yardımlarını esirgemeyen, karşılaştığım zorluklarda bana çözüm yollarını göstererek destek olan Sn. Hocam Yrd. Doç.Dr. Latif AYDOS'a, araştırmamda gerekli izni veren Kayseri Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve ayrıca çalışanlarına, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlere yönelik yapmış olduğum çalışmamda görüşlerini aldığım bütün meslektaşlarıma, anketlerin uygulamasında yardımlarını esirgemeyen ve büyük emek sarf eden beden eğitimi öğretmeni meslektaşım Niyazi CİVELEKOĞLU'na, İl Gençlik Spor Müdürlüğü'nden arkadaşlarım Ziya BAHADIR ve Tuğrul BEŞGÜL'e, anket sonuçlarının değerlendirilmesinde çok büyük emeği geçen okulumuz bilgisayar öğretmeni Sn. Özlem SARIKAYA'ya, çalışmamım biçimsel düzenlemesini yapan değerli arkadaşım İsa YAYLA'ya, araştırmama katılan ve destek veren tüm Kayseri ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerine ve benden hem maddi hem de manevi desteklerini esirgemediğim yanımda olan canım aileme, teşekkürü bir borç bilir, saygılarımı sunarım.

Ömer HAKYEMEZ
Beden Eğitimi Öğretmeni

ÖZET

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ YAŞANTILARINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

(Kayseri İli Örneği)

HAKYEMEZ, Ömer

Yüksek Lisans, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Latif AYOS

Mayıs-2010, 70 sayfa

Bu çalışmada; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemler, idarecilerle yaşadıkları problemler, beden eğitimi dersinin işlenişi açısından öğrencilerle yaşadıkları problemler, öğrenci velileriyle yaşadıkları problemler, çalıştıkları kurumdaki diğer öğretmenlerle yaşadıkları problemler, beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından yaşadıkları problemlere dayalı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini Kayseri il genelinde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluştururken, örnekleme ise bu öğretmenler arasından ulaşılabilen ve hatasız veri elde edilen 165 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri analizi tekniklerinden, tanımlayıcı istatistiklerden ki-kare testi kullanılmış ve maddelerin analizleri yapılmıştır.

Araştırma sonucuna göre Kayseri ili, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine göre, maddi anlamda kazancın yetersizliği, beden eğitimi ders saatlerinin yetersizliği ve araç gereç, tesis, salon gibi ders ortamına dayalı imkânsızlıkların olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada bunun yanında, okul yöneticilerinin, beden eğitimi öğretmenlerini çalışmalarından dolayı ödüllendirmede yetersiz kaldıkları görülmüştür. Diğer ders öğretmenlerinin sportif faaliyetleri yeterince desteklememesi, velilerin çocuklar için egzersiz ve oyunun önemi hakkında yeterince bilgiye sahip olmaması, merkezi sınavların

öğrencileri sosyal ve sportif anlamda sınırlamaya zorlaması ve beden eğitimi dersine olan ilgiyi azaltması konularında problemlerle karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Beden Eğitimi, Spor, Öğretmen, Beden Eğitimi Öğretmeni, İdareci, Veli, Öğrenci, Problem.

ABSTRACT

THE PROBLEMS PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHERS ENCOUNTER WITH ON THEIR PROFESSIONAL LIVES

(The Sample of Kayseri City)

HAKYEMEZ, Ömer

Ms Thesis, Department of Physical Education and Sport Teaching

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Latif AYOS

May-2010, 70 pages

In this study, it was determined the problems physical education and sport teachers encounter with on their professional lives, with administrators, with students in terms of processing physical education courses, with parents, with other teachers at the same school, with material and learning environment in terms of processing physical education courses. While the universe of the research is the physical education and sport teachers who work in Kayseri, the samples were 165 physical education and sport teachers reached and obtained correct data among these teachers. The research was carried out in two stages. In the study chi-square test, one of the descriptive statistics of data analysis techniques was used and the materials were analyzed.

According to the result of the research, it was reached that for the physical education and sport teachers who work in primary and secondary schools in Kayseri, there are some problems with the deficiency of earnings in financial sense, the deficiency of the hours of physical education courses, the classroom-based impossibilities like equipments, facilities and saloon. In the study, it was also concluded that teachers encounter problems on the subjects as inadequacy of administrators of school on rewarding physical education and sport teachers for their studies; other teachers don't support enough to sporting activities; parents don't have enough information about the importance of exercise and game for their children;

central examination enforces students to limit social and sportive activities, and reducing of interest on physical education courses.

Key words: Education, Physical Education, Sport, Teacher, Physical education teacher, Administrator, parents, student, problem.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Tezin Amacı	3
1.4. Tezin Önemi	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar	5

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor	6
2.1.1. Eğitim	6
2.1.2. Beden Eğitimi	9
2.1.3. Spor	11
2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitim Açısından Önemi	14

2.2. Türk Milli Eğitiminin ve Beden Eğitiminin Amaçları.....	16
2.2.1. Türk Milli Eğitiminin Amacı	16
2.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amacı.....	17
2.2.2.1. Beden Eğitiminde Genel Amaçlar	18
2.3. Beden Eğitimi Öğretmenliği.....	20
2.3.1. Öğretmenlik Mesleği	20
2.3.2. Beden Eğitimi Öğretmeni	21
2.3.3. Beden Eğitimi Öğretmeninin Özellikleri.....	23
2.3.4. Beden Eğitimi Öğretmeni'nin Görev ve Sorumlulukları.....	25
2.3.4.1. Beden Eğitimi Dersinin Uygulanması ile İlgili Görevler.....	26
2.3.4.1.1. Spor Kulübü Faaliyetleri.....	28
2.3.4.1.2. İzcilik Faaliyetleri.....	28
2.3.4.1.3. Okulun Açılış Kapanış ve Bayrak Törenleri.....	29
2.3.4.1.4. Bayram ve Törenlerle İlgili Görev ve Sorumluluklar	29
2.3.4.1.5. Beden Eğitimi Ders Alanı ve Ders Araçlarının Korunması.....	29
2.3.4.1.6. Okul Dışı Etkinlikleri	30

BÖLÜM III

METODOLOJİ	31
3.1. Araştırma Yöntemi.....	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Verileri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi.....	31
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	32

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM.....	34
------------------------	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	49
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	49
5.2. Öneriler.....	55

BÖLÜM VI

KAYNAKLAR	56
EKLER	64
EK 1. Anket Formu.....	64
EK 2. İzin Yazısı	68

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Kişisel Özellikler.....	35
Tablo 2. Okulla İlgili Bilgiler	36
Tablo 3. Beden Eğitimi Dersi ve Ders Ortamı.....	37
Tablo 4. İdarecilerle Karşılaşılan Problemler Açısından Tanımlayıcı İstatistik.....	38
Tablo 5. İdarecilerle İlgili Problemlerin Dağılımı	39
Tablo 6. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişi Açısından Öğrencilerle Yaşanan Problemler Tanımlayıcı İstatistik	40
Tablo 7. Öğrencilerle İlgili Problemlerin Dağılımı.....	41
Tablo 8. Öğrenci Velileri İle Yaşanan Problemler Tanımlayıcı İstatistik.....	42
Tablo 9. Öğrenci Velileri İle İlgili Problemlerin Dağılımı.....	43
Tablo 10. Diğer Ders Öğretmenleri İle İlgili Yaşanan Problemlere Yönelik Tanımlayıcı İstatistik	44
Tablo 11. Diğer Ders Öğretmenleri İle İlgili Problemlerin Dağılımı	45
Tablo 12. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişinde Materyal ve Ders Ortamı Açısından Karşılaşılan Problemlere Yönelik Tanımlayıcı İstatistik	46
Tablo 13. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişinde Materyal ve Ders Ortamı Açısından Karşılaşılan Problemlerin Dağılımı Tablosu.....	48

KISALTMALAR

BESYO:	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
Çev.:	Çeviren
DPT :	Devlet Planlama Teşkilatı
Eğitimsen:	Eğitim Sendikası
F:	Frekans
G.Ü.:	Gazi Üniversitesi
ISF:	Uluslararası Okul Sporları Federasyonu
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM:	Milli Eğitim Müdürlüğü
N:	Adet
P:	Anlamlılık Derecesi.(significance)
ss:	Sayfa Sırası
ss.:	Standart Sapma
SPSS:	Statistical Package for Social Science
X ² :	Kay – Kare.
%:	Yüzde

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bir ülkenin geleceği, bilgi donanımlı, verimli, üretken, kısaca nitelikli olarak yetiştireceği genç nesillere bağlıdır. Bu niteliğin geliştirilmesinde eğitimin çok önemli katkısı olduğu bir gerçektir. Eğitimin temel amacı, bireyi mümkün olan en yüksek mükemmeliyet düzeyine ulaştırmaktır. Eğitimin görevi ise, insana çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte yeni davranışlar kazandırmak veya var olan davranışları olumlu yönde değiştirmektir (Yıldız, 2007: 451). Bu davranış değişikliğinin yapıldığı başlıca kurumlar ise okullardır.

Toplumda bulunan bireylerin; sağlıklı, atılgan, becerikli, üretken olmaları, dengeli bir kişilik geliştirmeleri, kısaca; beden, zihin, duygu ve sosyal yeteneklerinin, milli amaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve yönlendirilmesinde etkin araçlardan biri beden eğitimi ve spor etkinlikleridir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu bütün bireylerin aynı zamanda bedensel bakımdan dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmelerini öngörmektedir. Bu amaçla okullarda beden eğitimi dersinin dışında ders dışı zamanlarda spor çalışmaları yapılarak, sınıflar arası yarışmalar organize edilir. Okullar, çalışmalarını yaptıkları spor dallarında, mahalli okullar arası yarışmalara katılabilirler. Mahalli yarışmalarda derece alan okullar, Türkiye birinciliğine kadar uzanan yurt içi yarışmalarda ilini ve okulunu temsil ederler. Türkiye birincisi olan ferdi sporcularla, okul veya il karması takımları Uluslar Arası Okul Sporları Federasyonunun (ISF); o yılki yarışmalarında ülkemizi temsil etmeye hak kazanırlar. Öğrencilerin okul içinde ders dışı spor çalışmalarına yer verilmesi ve bu çalışmaların tüm öğrencilerin katılabileceği biçimde düzenlenmesi ve yürütülmesi gerekir. Okullarda spor çalışmalarının yanında, öğrenciler arasında kaynaşmayı sağlamak, kurallara uymayı öğretmek, boş zamanı faydalı bir şekilde değerlendirmek, okuldaki çalışmaları diğer öğrencilere, okullara ve velilere sergilemek düşüncesiyle, bireysel ve takım halinde yapılan spor yarışmalarına da yer verilebilir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1997).

Beden eğitimi ve spor kültürü, insanlık tarihinin her dönemlerinde görülen uygulamaları ile gelişmiş ve günümüzde artık her düzeyde eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Tamer ve Pulur, 2001). Gelişmiş toplumlarda gerek genel eğitim sistemi, gerekse toplum hayatının diğer kesimlerinde beden eğitimi ve spor faaliyetleri, bireylerin fiziki, zihni, sosyal ve moral gelişimlerinde önemli katkılar sağlar (Yetim, 1998). Beden eğitimi dersleri, bireyin, toplumun ve beden eğitimi öğretmenlerinin beklentileri doğrultusunda gerçekleştirildiği takdirde, beden eğitimi öğretmenlerinin ve dersin verimi artacaktır (Göktaş, 2007).

Okullarımızı ve eğitim kurumlarını, tüm öğrencilerin yüksek kalitede eğitim almasını sağlayacak biçimde yönetmek, toplum olarak sorumluluğumuzdur (Glasser, 1999). İyi bir yönetici, birlikte çalıştığı kişileri yaptıkları işler ve aldıkları kararlar konusunda sorumluluk üstlenmeye özendirir, güçlendirir ve onları destekler (Barutçugil, 2002). Okul yöneticisi öğretmenlerle etkili iletişim kurduğu ve her öğretmeni değerli bir varlık olarak kabul ettiği zaman başarılı olabilir. Bunun yanında öğretimsel kaynak olarak okul yöneticisi, doğrudan öğrenme ortamını geliştirmeye ilgilenmek zorundadır (Çelik, 2008).

Birçok öğretmen toplumsal ve ailevi sorunların, okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmektedir. Öğrencilerin bir kısmı okula, yeterince beslenme, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmektedir. Öğretmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, ailelerin okula sağladıkları desteğin yetersizliği, okulların amacı ve yapmak istedikleri ile ilgilenmemeleridir. Bu koşullar kuşkusuz okuldaki öğrenme sürecini olumsuz olarak etkilemektedir. Diğer yandan birçok aile de öğretmenlerin çocuklarına temel akademik becerileri kazandırmada başarısız olduklarından yakınmaktadır. Ayrıca bazı aileler okulları, çocukları sorun ve olumsuzlardan koruyan değil, bunlarla tanıştıran yerler olarak görmektedir (Yiğit, 2008: 210).

Yaşadığımız toplumda ve okullarda, beden eğitimi dersine gereken önemin verilmediği görülmektedir. Temel hareketler çağındaki ilköğretim birinci kademe çocukları oyundan yoksun kalmakta, sportif hareketlere hazırlık dönemindeki ikinci kademe ve ortaöğretim çağındaki gençler de temel hareketler ve sportif hareketlere yönlendirme açısından yeterli imkânlarla desteklenmemektedir.

Okullarda yapılacak her türlü faaliyetin temel amacı, daha kaliteli, daha nitelikli eğitim ve öğretim gerçekleştirilmesi için olması gerekir. Genel eğitimin ayrılmaz ve en önemli parçalarından biri olan beden eğitimi derslerinin, sağlıklı ve başarılı bir şekilde

gerçekleştirilmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin önemli sorumlulukları bulunmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin gerek beden eğitimi derslerini, gerekse ders dışı etkinlikleri yürütürken çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar.

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinin yürütülmesinde ve ders dışı etkinliklerin gerçekleşmesi sürecinde karşılaştıkları problemler tespit edilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Beden Eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemler nelerdir?

1.2. Alt Problemler

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında okul yöneticileriyle yaşadıkları problemler nelerdir?

2. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında beden eğitimi dersinin işleniş sürecinde öğrencilerle yaşadıkları problemler nelerdir?

3. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında öğrenci velileriyle yaşadıkları problemler nelerdir?

4. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında çalıştıkları kurumdaki diğer öğretmenlerle yaşadıkları problemler nelerdir?

5. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından yaşadıkları problemler nelerdir?

1.3. Tezin Amacı

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim kalitesinin yükseltilmesine yönelik gerçekleştirme düzeylerinin belirlenmesini incelemektir.

1.4. Tezin Önemi

Eğitimde amaçların gerçekleşmesinde öğrencilerin zihinsel ve duygusal eğitimleri yanında fiziksel eğitimleri içinde şartların düzenlenmesine bağlıdır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Her zaman amaçları arasında bir paralellik olması gerektiğinden her ikisi de birbirini tamamlayıcı bir yapı taşırlar. Beden eğitimi ve sporla öğrenciler kişilik, karakter, organik, sinir kas, duygusal, zihinsel, sosyal, bireysel ve toplumsal birçok değeri kazanmalarında beden eğitimi ve spor vazgeçilmez ve en önemli derslerden birisidir. Günümüzde beden eğitimi ve spor; yetişmekte olan yeni nesillerin temel kaynağı olan insana, fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet planı olarak kabul edilmektedir (Çöndü, 2004: 29).

Bu faaliyetlerin yürütücüleri olan beden eğitimi öğretmenlerinin, faaliyetleri yürütmesi sürecinde çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin neler olduğu, nerelerden kaynaklandığının tespit edilmesi; bu problemlerin giderilmesi yolunda atılacak adımlara yol gösterici nitelikte olacaktır.

Bu araştırma beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi ve ortaya konması açısından önemlidir.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin gönüllü olarak katıldıkları,
2. Araştırmada verilen geçerlilik ve güvenilirlik derecesi yüksek olduğu,
3. Ankete katılan beden eğitimi öğretmenlerinin sorulan sorulara doğru ve samimi cevaplar verdiği,
4. Anket maddeleri varlık ve yokluk ifade ettiği için anketin güvenilirliği ve geçerliliği yeterli olduğu,
5. Seçilen örneklem evreni temsil edecek nicelikte olduğu varsayılmıştır.

1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Araştırmanın evrenini 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Kayseri il ve ilçe sınırları içersinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 318 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Örneklem ise bu öğretmenler arasından

ulaşılabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 165 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır.

2. Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında gerçekleştirilmiştir.

3. Araştırma beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmekle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

İlköğretim okulu; “Milli Eğitim Temel Kanunu’na göre ilköğretim, 6-14 yaşları arasındaki çocukların okuma-yazma öğrenmeleri ve ulusal amaçlara uygun olarak zihinsel ve fiziksel gelişmelerini sağlayan, sekiz yıl süreli eğitim ve öğretimdir. Bütün vatandaşlar için zorunludur” (Eskicumalı, 2002: 72).

Ortaöğretim okulu; “Milli Eğitim Temel Kanunu’na göre ortaöğretim, ilköğretimden sonra en az üç yıl eğitim veren genel ve mesleki ve teknik eğitim kurumlarını kapsar. İlköğretimi bitiren her öğrenci ortaöğretime devam etme hakkına sahiptir” (Eskicumalı, 2002: 75).

Okul yöneticisi; Eğitim sistemin amacını gerçekleştirebilmek için, eğitim örgütlerinde yer alan insan gücü, sermaye, zaman, malzeme ve yer unsurlarını verimi, ekonomik ve iyi bir biçimde kullanabilen, yönetici vasfını taşıyan bireylerdir (elikten, 2008).

Beden eğitimi; “oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel bir kavram olup, bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile bir eğitimdir” (Güneş, 2002: 2).

Beden Eğitimi Öğretmeni; çalıştığı eğitim kurumunda öğrencilere beden eğitimi ile ilgili eğitim veren kişidir (www.meb.gov.tr).

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor

2.1.1.Eğitim

İnsanların diğer insanlarla ve çevreleriyle etkileşimlerinin sonucunda ortaya çıkan yaşama biçimine kültür dendiği dikkate alınır, insanın, çevresiyle etkileşimi sonucunda yeni bir kültür edindiği söylenebilir. Çevresiyle etkileşerek öğrendiklerini, yani edindiği kültürü, diğer insanlara da öğretmeye kalkışan kimse ise, belli bir amaca yönelik olarak o insanları kültürlemeye çalışıyor demektir. İnsanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlemelerine ya da kasıtlı kültürleme sürecine ise eğitim denilmektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Eğitim, Dewey’e gelinceye kadar, tarih boyunca değişik eğitim felsefesi görüşlerini ortaya koyanlar ve onların yolundan gidenler tarafından, kendi düşüncelerine uygun şekilde farklı anlamlarda tanımlanmıştır. Bütün bu tanımlar eğitim ne olduğunu değil, belli felsefi görüşlerinin eğitimden ne beklediğini yansıtmaktadır. İlk defa Dewey, eğitim sürecinin içine eğilmiş, orada ne olup bittiğini düşünmüş; “eğitimi yaşantıların yeniden örgütlemesi ya da yenilenmesi olarak” tanımlamış; her yaşantının, daha önceki yaşantılara dayalı olarak oluştuğunu ve bireyde değişiklik yaptığı için de daha sonra edinilecek yaşantıları etkileyeceğini belirtmiştir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Dewey’den sonra gelenler, onun 1920’lerde ortaya koyduğu eğitimle ilgili bu görüşünü işleyerek eğitimin yaşamın içinde bir süreç olarak daha iyi anlaşılır tanımını yapmaya çalışmışlardır. Preston, eğitimin görevi, “bireyin etrafında, gelişmesinin her aşamasında, istenilen tepkileri ve umulan değişimleri en iyi biçimde oluşturabilecek bir çevre düzenlemektir” demiş; Tyler ise, eğitimin, “bireylerin davranış örüntülerini değiştirme” süreci olduğunu söylemiştir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Eğitim, genç kuşaklara, yetişkinlerin yaşayan ya da geçmişte kalan kültürlerini aktarma süreci olarak ortaya çıkmaktadır (Doğan, 2004: 5). Davranışlardaki değişme bir süreç içinde gerçekleşir. Davranış değiştirme belli bir anda olup bitmez, belli bir süreç gerektirir. Süreç; belli bir sonuca ulaşmak veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini izleyen olayların ya da durumların akışıdır. Eğitim sürecini, birbirini izleyen ve birbiri üzerine birken öğrenme ve öğretme olayları oluşturur (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2004: 3).

Eğitimin, genelde geniş ve dar anlamda tanımları yapılmaktadır. Geniş anlamda eğitim, bireyin içinde yer aldığı çevrede kendisi dışındaki bütün nesne, kurum ve bireylerin, onun üzerindeki zihinsel, duygusal sosyal yönlerden etkilerini ifade etmektedir. Bu etki, iyi ya da kötü yönde olabilir. Dar anlamda eğitim ise, birey üzerinde kasıtlı, amaçlı bir biçimde yapılan etkidir. Bu etki, zihinsel (bilişsel), duygusal (duyuşsal), ve devinsel (psikomotor) düzeylerde bireyde istenilen yönde bir değişme oluşturmayı amaçlamaktadır (Şişman, 2002: 117). Tarih boyunca insan hep birileri tarafından eğitilmiştir. Yani kazandığı davranışların bir kısmı başkalarının etkisiyle oluşmuştur. İnsan potansiyeli ve ihtiyacı gereği eğitime muhtaçtır. Bu iş, topluma hakim olanlar tarafından üstlenilmiştir. Bu, bazen ya da pek çok zaman aile reisi tarafından; aileye de hakim olan kabile veya aşiret reisi ya da değişik özellikleri bakımından toplumun yönetimini elinde bulunduranlar tarafından; günümüzde ise ortak bir organizasyon olan devlet tarafından gerçekleştirilmektedir. Burada yapılan iş, planlı amaçlı ve kasıtlıdır (Kılıç ve Seven, 2005: 17).

Bu kavramlarla ilgili spor hayatından örnek verecek olursak; bir güreşçinin bir güreş karşılaşmasını gözlemlemesi ve kendine göre bazı oyun ve kuralları benimsemesi öğrenme, bir antrenör tarafından belirli bir öğrenme ortamında daha önceden hazırlanan belirli bir plan ve program çerçevesinde güreşi öğretme şekli öğretim, bu sporcunun kendi güreşçi kişiliğinde, dürüstlüğü, tutarlılığı, erdemliliği teknik taktik anlayışı ile birleştirerek oluşturduğu davranış değişikliğini de eğitim olarak örnekleyebiliriz. Burada bir davranış değişikliği meydana gelmiştir. Bu değişiklik olumlu da olumsuz da olabilir. Tekrar ya da güreşçinin yaşantıları ile meydana gelen bir değişiklik söz konusudur. Burada büyüme, olgunlaşma, sakatlanma gibi değişiklikleri içermez. Bu değişikliğin sürekli ve devamlı olmasıdır. Yani davranış geçici değildir. Eğitimde, birey odak noktasıdır. Yani birey artık pasif değil, aktif bir şekilde yaparak öğrenen, kendi kendini keşfeden bir öznedir (Çöndü, 1999). Burada, insanın bugünkü ve gelecekteki yaşamına bir müdahale vardır. İnsanın düşünce ve davranışlarında amaçlı olarak istenilen yönde bir değişiklik meydana gelmiştir. İnsanın ve toplumun yararı ve yarını düşünülerek uyumun ve üretkenliğin artırılmasına yönelik düşünce ve davranış değişikliğini oluşturmaya yönelik çaba sarf edilmiştir.

Eğitim, bireye yönelik olarak önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda onların düşüncelerinde, tutum ve davranışlarında ve yaşantılarında belirli iyileştirme ve geliştirmeler sağlamaya yarayan sistematik bir süreçtir. Bu süreçten geçen insanın kazandığı yeni bilgi, beceri ve tutum onun toplumda değerli bir birey olma ve ait olma duygularını geliştir, kişiliğini etkiler ve daha değerli kılar (Barutçugil, 2002).

“Eğitim yoluyla çocuk, mensubu bulunduğu gurubun diğer üyeleri ile nasıl ilişkiler kuracağını, toplum içinde nasıl davranacağını, toplumun üyelerinin ondan beklentilerinin neler olduğunu öğrenerek toplumun bir üyesi olur” (Eskicumalı, 2002: 5). Eğitime istendik öğrenmeleri oluşturma süreci demekle mümkündür. Eğitim ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değişimlerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri kapsar. Okullarda kazanılan kopya çekme, argo konuşma vb. davranışlar ise istenmedik nitelikte davranışlardır ve eğitimin hatalı yan ürünü olarak ortaya çıkabilir. Davranış değiştirme mühendislerinin yani eğitmcilerin amacı; eğitim sürecinde geçerli öğrenmeleri sağlamak, istenmedik hatalı yan ürünleri en aza indirmek, hatta yok etmektir. Geçerli öğrenmeyi sağlamak ise, geçerli öğretilerle mümkündür. Öğretme, öğrenmeyi sağlama faaliyeti olduğuna göre; eğitim, geçerli öğrenmeleri sağlayan öğretim yoluyla gerçekleşmektedir (Senemoğlu, 2003: 92). “Eğitimin amaçlarının istenen düzeyde gerçekleşmesinde eğitim ve öğretim yapılan ortamın niteliği tartışma gerektirmeyen bir öneme sahiptir” (Aksoy 2007–2008: 92).

İnsanoğlunun doğuştan getirdiği içgüdüsel davranışlar yok denecek kadar azdır ve bu davranışlar çevreye uyum sağlamada yetersizdir. Bu nedenle insanlar hayatları boyunca birtakım bilgileri öğrenmek mecburiyetinde kalmaktadırlar. İnsanların konuşması, çeşitli tutum ve alışkanlıkları kazanması, kısaca hayatın her aşaması öğrenme ile ilgilidir. Eğitim de insan hayatının aşamalarından biridir ve sağlıklı bir eğitimin yapılabilmesi öğretmenlerin öğrenme hakkında yeterli bilgi sahibi olmalarına bağlıdır (Selçuk 2004: 121). Eğitim süreci aracılığıyla insanlar yaşadıkları ülke için iyi birer vatandaş olma özelliklerini kazanırlarken hem de ileride sahip olacakları mesleklerle ilgili olarak gerekli bilgileri ve becerileri kazanırlar. Modern okul sistemi insanları iyi birer vatandaş olarak yetiştiren ve toplumsal iş bölümü içindeki rollerini yerine getirecek özelliklerle donatan bir mekanizma olarak görüldüğü kadar sistemin işlemesi için eğitim, yetenekli kişileri ayırıp seçerek yetkin kişilerin en yüksek konumlara gelmesi için kullanılan etkin ve akılcı bir araç olarak sunulur. Bu anlayışa göre eğitim, toplumla bireyler arasında geliştirilen etkili bir alışveriş sistemidir (Şahin 2004).

2.1.2. Beden Eğitimi

İnsanın fikir ve ruh unsurlarıyla birlikte bütünlüğünü meydana getiren maddesinin, yani vücudunun belli maksatlar için eğitilmesi düşüncesi, insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eskidir. Canlılığın tek belirtisi olan hareket, ayrıca vücut eğitiminde başlıca vasıta (Alpman, 1972: 1).

“Beden eğitimi, vücudun dengeli gelişimi için yapılan alıştırmaların tümü ve dolaylı olarak iyi bir takım alışkanlıklar kazandırma; sporda ve toplu çalışmalarda kendine güvenle birlikte başarma ruhu ve centilmenlik duygularını geliştirme işidir” (MEB, 2000:126).

İnsanoğlunun vücudunun belli amaçlar doğrultusunda eğitilmesi düşüncesi insanlığın dünya üzerindeki varlığı kadar eskidir. Beden eğitimi, bireyin fiziksel aktivite aracılığıyla fiziksel, ruhsal ve sosyal maharet kazandığı bir süreçtir. Beden eğitimi, Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. İnsanın, içinde bulunduğu toplumun kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinde iyi bir davranış örneği sergilemesi, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla ilişkilidir (Yamaner, 2001).

Beden eğitimi, insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini oluşturup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında önemli rol oynar. Bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı, oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırmalar ve çalıştırmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Yamaner, 2001).

Beden eğitiminin birey üzerinde karakter yapıcı etkisi de bulunmaktadır. Bu etki şahsın yeteneklerine, irade ve kararlılığına bağlıdır. Kişinin ruhsal durumu, servetin vs.nin burada yardımı yoktur. Şahsın kendine güveni geliştirilir. Sorumluluk duygusu artarsa, özellik duyguları da gelişir. Beden eğitimi çalışmalarında, çocuklar olsun, yeni başlayanlar olsun, yeteneklerine göre güç ve kuvvetlerini doğru kullanmasını öğrenir ve ilerlemeleri oranında tatmin edilirler (Selçuk, 2006).

Türk Milli Eğitim sisteminin eğitim programına bakıldığında beden eğitimi ders olarak ilköğretim programlarının ilk beş yılında 2 saat, 6., 7. ve 8. sınıflarda birer saat olarak yer almaktadır. Ortaöğretim de ise 9. sınıfta 2 saat, sonraki sınıflarda ise birer saat seçmeli ders olarak yer almaktadır. Ders dışında da, serbest zamanların rekreatif amaçlı değerlendirilmesi, okullar arası yarışmalar ve şenlikler şeklinde ele alındığı

görülmektedir. Program hedefleri; Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusundaki söyledikleri sözlerin açıklanması, organ sistemlerini geliştirme, sinir-kas-eklem koordinasyonu sağlama, iyi duruş alışkanlığı edinme, sporla ilgili temel bilgi ve alışkanlık kazanmadır. Ritim ve müzik eşliğinde hareket yapma, ulusal etkinliklere katılmaya istekli olma, beden eğitimi ve sporun sağlık ve serbest zamanların değerlendirilmesine katkısını bilme ve uygulamadır. Bunun yanında, İlk yardım bilgisi kazanma, doğayı sevmeye ve açık alandan yararlanma, iş birliği ve liderlik yapma, görev ve sorumluluk alma, kendine güven duyma, çabuk karar verme, dostça oynama, kazanma-kaybetmeyi kabullenme, hileye karşı durma, demokratik davranma, kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme, şeklinde özetlenebilir. Belirtilen hedeflere ulaşabilmek için; atletik etkinlikler, jimnastik etkinlikleri, ritim etkinlikleri, sağlık bilgisi ve ilk yardım, oyunlar, güreş, halk dansları ve ulusal tören etkinliklerine yer verilmektedir. Bu etkinliklerin yürütülmesini sağlayanlar ise beden eğitimi ve sınıf öğretmenleridir (MEB, 2001: 1).

Beden eğitiminin amacı, öğrencilerin psikomotor, bilişsel ve duyuşsal temellerine dayanan öğrenimlerinde eğitsel hedeflere ulaşmalarını sağlamaktır. Düzeyli beden eğitimi programları, öğrencilerin öğretmenleri tarafından belirlenmiş eğitsel hedeflere ulaşmaları şeklinde tanımlanır. Daha fazla sayıda öğrenci, daha fazla sayıda eğitsel hedefe ulaştıklarında nitelik yükselir.

Öğretici hedef belirlemek, beden eğitiminde en iyi sonucu verecek programı seçmek demektir. İşbirliği ile öğrenme, öğrencilerin psikomotor, bilişsel ve duyuşsal temelli hedeflere ulaştırılmasında en iyi sonucu verecek bir çalışmadır (Grineski, 1996/2002). Beden eğitimi, sağlıklı, mutlu, topluma yararlı bireylerin gelişmesine katkıda bulunmayı hedefler. Bu hedef hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Hareket yeteneklerinin aşamalı gelişimi, uzmanlaşma evresine uzanan yol olarak görülmelidir. Çocuklara, fizyolojik, psikolojik olarak gelişimine yönelik eğitim verilirken çocukların gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır (Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü [GSGM], 1995: 48).

Devlet Planlama Teşkilatı'nın yaptığı tanıma göre; beden eğitimi, insan bedenini oluşturan fiziki, ruhi ve zihinsel niteliklerin bulunduğu yaşı ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaşması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tümüne denir (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 1985: 284). D.S. Özer ve M.K. Özer'e göre (2000: 210) "beden eğitiminin en önemli amacı, çocukların yaşam boyu beden eğitimi aktivitelerine katılımlarını sağlamak, hareket bilgisi ile

ilgili tutum ve becerileri kazandırmaktır”. Beden eğitimi genel eğitimin bir parçası olup, çocuğun oyun hakkını ve serbest hareketini okul yaşamı içinde güvenceye alır; bedensel ve ruhsal eğitimini sağlayarak sportif etkinliklerden keyif almasını sağlar. Her öğrenci, beden eğitimi dersi içinde yeteneklerinin geliştirilmesi ve dengesiz gelişimin giderilmesi hakkına sahiptir. Beceri, kuvvet ve beden eğitimi içinde toplanan planlı etkinlikler, gelişimi önemli bir şekilde destekler ve sağlıklı yaşamı mümkün kılar (Özmen, 1999: 27).

2.1.3. Spor

Spor etkinliğinin tarihi gelişim süreci içinde, yarışmaların esas alındığı bilinmektedir. Sportif yarışmalar, tüm çağlarda, katılımcı olarak daima, toplumun en zinde ve yüksek atletik performansa yatkın gençlerini hedeflenmiştir. Bu arada, insan gelişimini temel alan ve XIX’ uncu asrın başlarında Danimarka’da filizlenerek, kısa bir sürede İsveç toplumunca benimsenen "isveç jimnastikleri" tüm dünyaya yayılmış ve okullarda beden eğitimi derslerinin temelini teşkil etmeğe başlamıştır. Eğitim dünyasında, isminden de anlaşılacağı gibi, insan bedeninin eğitilmesini esas olan bu dersin yerini alması, eğitim bilim araştırmacılarını harekete geçirmiş ve beden eğitimi uygulamalarının anlam ve önemi yeterli ölçülerde vurgulanmıştır. (Erkan, 2000).

Tükenmez’in (2009) yaptığı çalışmaya göre spor, kurumsallaşmış yarışma ruhuna dayanan fiziksel etkinlikler olarak tanımlanırken, Göral ve Yapıcı’ya göre ise (2001) spor, insanın mücadele azmini kullanarak, kazanma ve başarılı olmak için, sistemli ve düzenli kurallar içersinde yaptığı bedensel etkinlikler olarak ele alınmıştır. Amaç olarak ise, yenmek, geçmek, başarı göstermek amacı ile düzenlenmiş, belirli kurallara dayanan sistemli hareketler olarak tanımlanmıştır.

Spor, toplumun fertlerindeki potansiyel enerjiyi bedenlen ve zihnen en yararlı olacak şekilde tüketen, kişilerde ve toplumda sağlıklı ilişkilerin oluşmasına olanak sağlayan, çeşitli durumlarda insanı dengeli bir şekilde mutluluğa götüren, topluma disiplini, kurallara saygıyı ve sosyal barışa inanmış bireyleri kazandıran bir araçtır. Aynı zamanda spor, toplum kültürünün de bir parçasıdır. Kişilerin ve toplumların düşünce ve davranışlarını şekillendirmekte, diğer kültür unsurlarını etkileyerek milli özellikler kazandırmaktadır. Spor faaliyetleri özgü olduğu toplumların kültürlerini yansıtmaktadır.

Değişik ülkelerin kendilerine özgü spor faaliyetlerine bakıldığında toplumların özellikleri ve yaşama bakış açılarıyla ilgili bilgi edinilebilir (Güven, 1999).

Düzenli spor yapmak, ister üst seviyede yarışmalara katılmak anlamında olsun, ister yürüyüş yapmak anlamında olsun, birey ve toplumu bir araya getirerek sosyal ilişkiler açısından yaşam kalitesi oluşturur ve toplumların sağlıklı olmalarını sağlarken, (Zorba, 1999) sporcularda, zihinsel, fiziksel yeterliliğin sistemli gelişmesi, yetenek ve motivasyon, sporcunun mükemmel dereceler elde ederek iyi bir sporsal verim göstermesini sağlar. Sporcunun kişiliği, çalışması sürecinde doğan problemlere olumlu ve bilinçli yaklaşımla kendi toplumunun norm ve standartlarına uygun olarak gelişir (Dündar, 2000).

Sağlık açısından bakıldığında spor ve egzersiz faaliyetleri, yaşam içersinde kilit bir rol alırlar. Egzersiz ve spor, hipertansiyon, depresyon ve yüksek seviyede kan yağları gibi önemli sağlık problemlerini tedavi etmenin yanında, bu gibi birçok sağlık probleminin oluşmasını engellemek için de önemli bir yöntemdir. Düzenli spor, kişinin vücut imajını da geliştirirken, enerji seviyesinin artmasını, kilosunu kontrol etmesini ve stresten uzak kalmasını sağlar (Griffith:1986/2000: 6). Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli dallara ayırıp üst düzeyde yapıldığında, fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya ve kazanma çabasına dayalı kurallarla çevrilmiş bir etkinliktir. Spor, bireyde başarı gücünün artması ve kişisel açıdan en yüksek seviyeye çıkarılması yönünde gösterilen yoğun bir çabadır (Aracı, 2001).

Spor, fiziksel gelişimin yanı sıra sosyal açıdan da önemlidir. Birey spor yoluyla çevresini tanır, iletişim kurar ve kendine olan öz güveni artar. Karizmatik bir yapıya sahip olarak toplum içindeki yerini sağlamlaştırır. Psikolojik açıdan ise, kendini kontrol etmeyi, soğukkanlı olabilmeyi, iradesini kullanabilmeyi ve başarıya güdülenme gibi pek çok olumlu davranışı kazanır. Özellikle çocuk ve genç yaşta spor yapılmıyorsa, bireyin sağlıklı bir gelişim süreci geçirmesi çok zordur (Sevim, 1997).

2.1.4. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitimle İlişkisi

“Beden eğitimi ve sporu sosyal bir bilim dalı olarak kabul edersek, diğer sosyal bilim dalları gibi spor da yapıldığı toplumun, siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarından etkilenir. Bu etkileşim toplumun adı geçen yapılarına biçimlenip anlam kazanır” (Bilge, 1988: 173).

Beden eğitimi, Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. İnsanın, toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi, insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynar. Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Aracı, 2001: 5).

Beden eğitimi genel eğitimin bir parçası olup, çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvence altına alırken, fiziksel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar. Her öğrenci, beden eğitimi dersi içinde yeteneğini geliştirme imkânı bulur. Beceri, güç ve beden eğitimi içinde toplanan etkinlikler, gelişimi önemli bir şekilde destekler ve sağlıklı bir yaşamı mümkün kılar (Güneş, 2002). Tamer ve Pulur’a göre ise (2001: 41) “beden eğitiminde eğitimin diğer alanlarından farklı olarak, “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” esas alınmaktadır. Bir başka deyişle beden eğitimi, fiziksel hareket yoluyla insanın eğitilmesidir”.

İnsan organizması hareket için yaratılmıştır. Hareket, organizmanın normal fonksiyonlarının devam ettirilmesinde ve sağlıklı olmasında gereklidir. Hareket; toplumsal deneyim, sağlık ve fiziksel uygunluk, vücut dengesini araştırma estetik deneyim, gerginliğin boşaltılması, mükemmel ve üstün oluş boyutlarında incelenmekte ve hareketin çok boyutluluğu olarak tanımlanır. Hareket etmeyi öğrenme ve hareketler yoluyla öğrenmeyi amaçlayan beden eğitimi, genel eğitimin amaçlarına hareketler aracılığı ile katkıda bulunur (Aracı, 2001: 25).

Egzersiz, düzenli hareket etmek ve hareket yolu ile bazı bilgileri öğrenmeyi sağlamaktır. Öğretim ve dinlenme kuramları doğrultusunda Avrupa ülkelerinde ilkokullarda beden eğitimi dersi altı saat programlanmaktadır. Çocuğun eğitiminde hareketin, taklidin ve eğitsel oyunların yeri çok önemlidir. Oyun, eğitimde çocuğun zevk alarak ve bıkmadan öğrenmesini sağlar. Amerika'da yapılan incelemelerde oyun ve sportif çalışmalara düzenli katılan öğrencilerin derslerinde daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda beden eğitimi, okullarda mihver derslerin eğitiminde ve öğretiminde yardımcı olan ilk basamağını oluşturur (Açak, 2006).

Çocuğun karşılaştığı problemlerle başa çıkabilmesi ve kendi benliğini ifade etmesi için yeni yollar ve üretken çözümler aramasına yardımcı olmada hareket eğitiminden yararlanılır. Hareket eğitimi, birey tarafından hareketin keşfedilmesi ve

üretilmesi olarak tanımlanabilir. Dikkat etme, düşünceyi bir noktada toplama gibi temel yetenekleri geliştirmek için kullanılan hareket eğitimi çocuklara duygusal ve sosyal kazançlar sağlar. İyi planlanmış bir hareket eğitimi çocuğun diğer çocukların farkına varmasına yardımcı olur ve onlarla uyum içinde yaşama ve işbirliği yapma yeteneğini geliştirir. (D.S. Özer ve M.K. Özer, 2000).

Ulusların geleceği, yetişmiş ve yetişmekte olan gençlerin fiziksel ve ruhsal olgunluğuna bağlıdır. Uygarlık, bireye verilen önem ve bu önemle bağlantılı olarak ona verilen eğitime dayanır. Eğitimden beklenen bireylerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirilmesine yardım etmektir. Bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek çağdaş eğitimin temel ilkelerindendir. Çağdaş anlayışa uygun olarak eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin, zihinsel eğitimi yanında fiziksel eğitimi ile olasıdır. Beden eğitimi, genel eğitimin vazgeçilemez bir parçasıdır (Aracı, 2001: 25).

Eğitim sürecinin amacı, genç kuşakların sağlıklı, dayanıklı, görevine bağlı, çalışkan, toplumdaki sorumluluğunun bilincinde olan yurttaşlar olarak hüküm ve değer yargılarında bağımsız, toplumsal anlayışı yüksek, politik ve dünya görüşünde özgür, insan hak ve özgürlüğünü en yüce ülkü sayan usulünü ve tüm insanları seven bireyler yetiştirmektir. Beden eğitimi; genel eğitim sistem ve metotlarına paralel olarak insanın fiziki, nitelikli ve kendine güvenini geliştirmek için yapılan uygulamalı eğitim faaliyetidir (Göral ve Yapıcı, 2001: 73)

2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitim Açısından Önemi

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin genel eğitim ve öğretimdeki yeri ve önemi ülkemizde de anlaşılmış olup, T.C Anayasasının 59. maddesinde “devlet, her yaştaki Türk Vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” ifadesi yer almıştır (www.anayasa.gen.tr).

Milli Eğitim Temel Kanununda belirtildiği üzere, Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarından biri de; Türk Milletinin bütün fertlerini, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş kişiliğe ve karaktere ulaştırmaktır. Bunun yanında hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, üretken ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

Eğitimin amacı, bireyi her yönüyle geliştirtip topluma faydalı hale getirmektir. Eğitime, beden eğitimi ve spor açısından bakıldığında ise, beden eğitimi ve spor, insanın bedensel ve ruhsal eğitimine doğrudan olumlu etkilerde bulunurken, kişinin bu

eylem içinde kendini tanımasına ve tanıtmasına, toplum hayatında faydalı bir birey olarak yerini almasında yardımcı olur. Eğitim bütünlüğü içinde bireyi ve toplumu eğitmede, beden eğitimi ve spor araç olarak kullanılırken, amaç olarak da yapılmaktadır. Beden eğitimi ve spor insanın öz varlığı olan beden ve ruhsal sağlığını olumlu yönden etkilerken zihinsel olarak da daha uyanık, disiplinli ve bilinçli olmasını sağlar (Yetim, 2000).

Beden eğitimi ve spor, bedensel faaliyetlere dayalı olduğu için, topluma fiziksel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, iş verimi yüksek, becerili, üretken bireyler yetişmesine katkıda bulunur. Sosyal açıdan toplumun kurallarına ve yasalara uyan, toplum içinde birbirine karşılıklı saygı duyan, yanlışları tasvip etmeyen, doğruları, güzelleri takdir eden, yeniliği, başarıyı, gerçeği araştıran bireylerin yetişmesini ve böylece çağdaş toplumun oluşmasını sağlar. Beden eğitimi ve spor çocukluk ve gençlik dönemindeki yoğun enerjinin olumlu yönde kullanılmasını sağlarken, saldırgan ve geçimsiz bir karakter oluşumunu önler. Çocuğun oyun içinde, oyun kurallarına göre hareket etmesini öğrenmesi, kuralları ve yasaları kolay tanımasına ve daha uyumlu bir kişi olarak toplumda yerini almasına ortam hazırlar (Yetim, 2000).

“Beden eğitimi, okullarda mihver derslerin eğitiminde ve öğretiminde yardımcı olan ilk basamağıdır. Bu konuda eğitimci Frobel’in, insan eğitimi ve kişinin yetiştirilmesine özenle seçilmiş gerçek bir oyunla başlamalıdır görüşü, bunu kanıtlamaktadır. Kişi bu aktiviteler sayesinde hem hareket etmeyi hem de hareket ederek bazı öğretiler kazanmayı sağlar” (Açak, 2006: 19). Beden eğitimi dersinin ortaöğretim öğrencilerine yönelik önemine ilişkin on yedinci Milli Eğitim Şurasında şu karara yer verilmiştir; “öğrencilerin “barış kültürü” kavramını içselleştirebilmeleri için özellikle ortaöğretimde spor etkinliklerine yönlendirilmeleri ve beden eğitimi derslerinin saat sayısı artırılarak bütün sınıflarda zorunlu ders hâline getirilmelidir” (MEB, 2006: 8).

Oyun insanın temel özelliklerinden biridir, aynı zamanda oyunun kültür yapıcı ve yaşatıcı bir özelliği vardır. Oyunun, hukuktan, savaştan, şiir ve felsefeye varana kadar kültürel hayatın halen her yerinde görülen varlık ve kimliği vardır. Oyun, biyolojik bir işlev olarak değil de, kültürün morfolojisine uygulanan bilimsel düşünce araçlarıyla ele alındığında beden eğitimi dersi bu bağlamda gerekli temel yapıyı oluşturan en önemli unsurdur (Huizinga, 1951/2006).

Etkin, sağlıklı bir yaşam tarzı sağlayan bireysel farkındalık için öğrencinin bilgi beceri ve tutumunu geliştirmesi fiziksel etkinliklere katılımının sağlanmasıyla mümkün

olur. Öğrenciler, beden eğitimi derslerinde, serbest zamanlarını etkili kullanmak için gerekli fiziksel bilgi ve beceriyi edinirler. Öğrencilerin bilişsel bilgiyi kavramları, devinışsel beceriler edinilmesi ve geliştirilmesinde kullanmalarını kolaylaştırır. Beden eğitimi dersleri ile öğrencinin ders dışındaki yaşantısı ilişkilendirilir. Öğrencilerin okul dışında ne yaptıkları, gelecekte sağlıklı bir toplumun oluşabilmesi için önemlidir. Öğrenciler ilgi alanlarını keşfedip, fiziksel etkinliklere katılımları sağlanır (MEB, 2008).

Öğrencilerde öğrenme, büyüme ve gelişme sadece masa başında okuma, yazma, kalem ve kâğıt ile çalışma sonucunda gerçekleşmez. Gençlik ve çocukluk dönemi, birçok karmaşık duyguların yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde gençler ve çocuklar sevgi, başarı, macera, mutlu olma ve güven duyma duygularını yaşamak isterler. Beden eğitimi ve spordaki geziler, kamplar, mücadele sporları, takım olma, oyunlar, yarışmalarda kaybetme ve kazanma gençlerin bu duyguları yaşama ihtiyaçlarına olanak sağlayarak gelişimlerine önemli ölçüde katkıda bulunur (Tamer ve Pulur, 2001).

2.2. Türk Milli Eğitiminin ve Beden Eğitiminin Amaçları

2.2.1. Türk Milli Eğitiminin Amacı

Eğitimin amaçları örgün eğitim faaliyetlerinin dayanağıdır. Eğitimin amaçlarının kaynağı bilimsel olgulara ve araştırmalara dayalı bir eğitim felsefesidir. Amaçlar tayin edilmeden gelişme sağlamak mümkün değildir. Bireyin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilerek, nihai amaç olan bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için eğitim, her toplumda ve bireyin yaşantısının her safhasında önem taşır. Toplumu oluşturan bireylerin doğumundan ölümüne yaşantısının her safhasında aldığı eğitim tesadüflere bırakılamaz, mutlaka planlanarak amaçlar tayin edilir (Erdem, 2005).

1973 yılında kabul edilen ve 2009 yılında bir takım eklemeler ve değişiklikler yapılan Mili Eğitim Temel Kanununda, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları, şu şekilde yer almaktadır (<http://okulweb.meb.gov.tr/>);

Türk Milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren yurttaşlar yetiştirmektir. Bunun yanında; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir.

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir.

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (<http://okulweb.meb.gov.tr/>).

2.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amacı

Genel eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor, çocukların fiziksel etkinlikler yani hareketler yolu ile eğitimini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin seviyesini yükseltirken, çocukların fiziksel, zihinsel sosyal ve duygusal gelişimlerinin en üst düzeye çıkarılmasına da katkıda bulunur. Beden eğitimi dersinin bu işlevleri yerine getirebilmesi için üç temel öğenin; öğrenci, öğretmen ve programın olması gerekmektedir. Bu üç öğe, beden eğitimi dersini yönlendiren, biçimlendiren en önemli olgulardır. İlköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi, bu öğeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görünmektedir (Yaylacı, 1998).

Bireyi toplumsal etkinliklere yönelten etkenlere ya da sporun değişik açılardan anlamı üzerinde genel kanıtlara bakıldığında;

- Sağlık ve dinçlik,
- Eğlence ve deneyim,
- Estetik, gösteri, biçimlendirme,
- Verim, etkinlik,
- Gerilim, macera,
- Birliktelik, kurumsallık, toplumsallık oluğu görülür.

Beden eğitimi derslerine eğitim amaçları doğrultusunda bakıldığında, yukarıda sözü edilen sporun değişik açılardan anlamlarının en az birisinin davranışa dönüştürülemediği olması, beden eğitimi derslerinin amacına ulaşmamış olması gibi bir sonucu doğurmaktadır. Bu bağlamda beden eğitimi dersinin kendine özgü amaçları vardır (Serbes, Yüret ve Topkaya, 2004).

2.2.2.1. Beden Eğitiminde Genel Amaçlar

Atatürk ilke ve inkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda, öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak onların; kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi olmaları, yapıcı ve üretken, milli kültür ve değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş bireyler olarak yetiştirilmeleri genel amaçtır. Bu genel amaçlar şu şekilde oluşturulmuştur (MEB, 200: 152–153):

1. Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
2. Bütün organ kas ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirebilme.
3. Sinir kas eklem koordinasyonunu sağlayabilme. İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
4. Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları edinebilme.
5. Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
6. Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
7. Milli bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrama, törenlere katılmaya istekli olabilme.

8. Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeye istekli olabilme.
9. Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
10. Bütün organ ve sistemlerini seviyeye uygun olarak güçlendirebilme, geliştirebilme.
11. Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu sağlayabilme.
12. İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.
13. Tabiatı sevmek, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.
14. İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme. Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme.
15. Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.
16. Dostça oynama ve yarışma kazanma, takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.
17. Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme. Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.
18. Halkoyunlarımızla ilgili bilgi beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
19. Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.
20. Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olabilme ve bunları gereği gibi koruyabilme (MEB, 200: 152-153).

Her Türk çocuğunu ilgi ve yeteneği doğrultusunda yetiştirerek, hayata veya daha üst düzeye hazırlamaktır. Beden eğitiminin bu genel amaçları doğrultusunda belirlenen temel eğitimin ilköğretim ve ortaöğretim beden eğitimi dersinin genel amaçları da ilköğretim okulları, ortaöğretim ve dengi okullar beden eğitimi dersi öğretim programları kitapçığında, ele alınarak gösterilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı her kademedeki beden eğitimi öğretmenlerinin bu amaçları benimseyip ve gerçekleştirmek için çaba göstermeleri beklenir (Güneş, 2002).

2.3. Beden Eğitimi Öğretmenliği

2.3.1. Öğretmenlik Mesleği

İnsanın yaratılışından itibaren yaşamının her boyutunda eğitim ve öğretim kavramlarıyla karşı karşıya olduğunu görüyoruz. İnsan, insanlığını eğitimle elde etmiştir. En ilkel bir toplumdaki en gelişmiş bir topluma kadar bütün bir insanlık tarihi oluşumu içinde en belirgin özellik eğitim kurumlarının varlığıdır. Medeni ve ileri diye nitelendirilen toplumların yapısını incelediğimiz zaman görürüz ki, aile yapısı ile birlikte öğretmenlik mesleği de tesis edilmiştir. Milletimizin tarihi incelendiğinde görülür ki, öğretmenler bizim hayatımızda önemli bir yer tutar. Öğretmen ve âlimlere verilen önem padişah, sultanlara verilen önemle eşit tutulmaktadır. Öğretmen bir milletin geleceğine şekil ve biçim veren üretici bir insandır (Büyükkaragöz, Muşta, Yılmaz ve Pilten: 1998).

Günümüzde öğretmenlik, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edilmektedir. Statü ve saygınlığı, ülke ve kültürle göre değişmekle birlikte öğretmenlik, doğrudan insanla ilgili bir meslek olması nedeniyle sadece bir kazanç kapısı olarak değil kutsal bir meslek olarak da görülmektedir. Öğretmen, insan mimarı, insan mühendisi, insanın kişiliğini biçimlendiren bir sanatkârdır. Ülkemizde de milli eğitimle ilgili yasalarda öğretmenlik özel uzmanlık gerektiren bir meslek olarak tanımlanmıştır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda (1973) öğretmenlikle ilgili şu ifadeler yer almaktadır: Öğretmenlik, devletin, eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleğidir. Öğretmenler bu görevini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler (Şişman, 2002).

İyi bir öğretmen denilince canlandırılan model kişiden kişiye değişebileceği gibi genel olarak, konu alanının çok iyi bilen ve bildiklerini öğrencilere en verimli şekilde aktarandır. Öğrenciyi anlayan, onun ihtiyaç ve gereksinimlerine göre eğitim ortamını düzenleyen, öğrenciyi çalışmaya karşı güdüleyen, öğrenci farkındalıklarının bilincinde olup her öğrenciyle ayrı ayrı ilgilenen, öğrenciye rehberlik yapıp onun sorunlarını anlayabilen, bu konuda öğrenciye elinden gelen yardımı yapma konusunda istekli olan, öğrencisini, öğretmeyi ve mesleğini seven öğretmendir. Görüleceği gibi iyi öğretmen

olmak oldukça güç ve önemli bir iştir (Erden ve Akman, 1998). Öğretmenler, ülkemizde devlet memurları arasında en kalabalık kitleyi oluşturmaktadırlar. İlköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim gibi çeşitli öğretim kademelerinde, özel ve kamu kesimlerinde görev yapan bütün öğretmenler düşünüldüğünde, bu meslek mensupları oldukça kalabalık ve dağınık bir yelpaze sergilemektedirler (Şişman, 2002).

2.3.2. Beden Eğitimi Öğretmeni

Öğretmen, eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biridir. Sistemi oluşturan bütün öğelerin, yetiştirilecek öğrencilerin daha üretken ve verimli olması için nitelikli öğretmene ihtiyaç vardır. Eğitim sisteminde öğrencinin en iyiye ulaşmasına yönelik çalışmalar çok yönlü düşünülmelidir. Özellikle öğretmenin niteliğini artırmaya yönelik çalışmalarda öğretmenin bu konuya inanması sağlanmalıdır. Öğretmenler ve öğretmenlik mesleğindeki nitelik konusu sadece Türkiye’de değil dünyanın pek çok ülkesinde çok sık gündeme gelen bir konudur. Öğretmenlik mesleği ve bu mesleği yürüten profesyonellerin mesleğin gereklerini yerine getirişleriyle ilgili düzenlemeler Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan beri üzerinde hep konuşulan bir konu olagelmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin nitelikleri ve yeterlilikleri konusu uzun yıllardan beri üzerinde durulan bir kavram olmuştur. Beden eğitimi öğretmenliğinin gerektirdiği görev ve sorumlulukları gerçekleştirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, anlayış, beceri ve tutumlar olarak ifade edip beden eğitimi öğretmenliği mesleğini gerçekleştirebilmek için gerekli olan kapasiteyi vurgular (Ünlü, Sünbül ve Aydos, 2008).

Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak gençlerin beden, ruh ve fikir gelişmelerinin sağlanmasında okul içi ve dışı sportif faaliyetleri yapan, yaptıran ve düzenleyen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenlere beden eğitimi öğretmeni denmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri, üniversitelerin eğitimi fakültelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden ya da üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları’nın öğretmenlik bölümünden dört yıllık lisans düzeyinde mezun olanlarıdır (Karaküçük, 1991: 65).

Beden eğitimi öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı’nın örgün eğitim kurumlarında, ortaöğretimden sonra, dört yıllık bir yüksek öğretime; üniversite giriş sınavından en az dört yıllık fakülteye giriş taban puanı aldıktan sonra özel yetenek sınavını kazanarak ilgili Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü’ne yerleşir. Beden eğitimi öğretmeni, ilgi ve yeteneklerinin yanı sıra, alan bilgisi, pedagojik biçimlenme sonucunda tüm sosyal

kültürel bilgilerle donatılmış, çok yönlü bir öğretmen tipidir. Genel eğitimin bir parçası olan beden eğitimi, beden, zihnen, ruhen ve sosyal yönlerden toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşmasını sağlayarak genel eğitimin oluşmasında önemli yere sahiptir. Beden eğitimi öğretmenleri de insanların yetişmesinde rol oynarlar. Yeteneklerine göre öğrencileri beden eğitimi ve spor içerisine çekme işine de beden eğitimi öğretmenleri öncülük ederler. Beden eğitimi öğretmenleri öğrencinin toplum içinde kendisini göstermelerine, yeteneğini ve becerisini sergilemesine yardımcı olurlar. Aldıkları eğitimden ve dersin yapısından dolayı öğrencilerle iyi bir iletişim kuran, onlara sorun çözümünde yardımcı olan, arkadaş gibi davranan, ilgi çekici ve neşeli ders anlatan, hoş görülü, anlayışlı ve güven verici öğretmenlerdir (Gülay, 2006).

Beden eğitimi öğretmeni, anatomi, fizyoloji, kinesiyoloji, biomekanik, sosyoloji, psikoloji, ve araştırma gibi temel bilimlere dayandığı için beden eğitimci bu konularda bilgi sahibi olmalıdır. İletişim konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Görevlerinin gereği olarak fiziksel durum bakımından sağlıklı olmaları şarttır. Beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılımı, birçok ahlaki ve ruhi değerlerin gelişeceği dikkate alınarak beden eğitimi öğretmenlerinin centilmenlik, iyi sportmenlik ve güzel değerler gibi konular üzerinde durmaları gerekir. Şüphesiz öğretmenin genel nitelikleri arasında en çok aranan yetenek, öğretme konusudur. Öğretmenlerin öğrencilerle ruhi beraberlik sağlaması ve bu zemin üzerindeki eğitimin gayesi olan gelişme ve değişimleri öğrencide meydana getirmesi gerekir. Yukarıda verilen bilgilere göre insan hayatında bu kadar önemli görülen beden eğitimi ve spor eğitimini gerçekleştirmek ve bu eğitimi gerçekleştirecek eğitimcileri yetiştirmekte elbette önemlidir. Beden eğitimi öğretmeni; mesleğinin gerektirdiği düzeyde pedagojik eğitim almış, genel öğretim kurumlarında beden eğitimi ve spor derslerini yaptıran meslek sahibi kişidir (Bilgiç, 2005). Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel, toplumsal ve meslekle ilgili birçok sorumlulukları bulunmaktadır. Diğer ders öğretmenlerinde olduğu gibi, ders dışına taşan, okulun tesisleri ve okul saatleri ile sınırlanmayan çok sayıda sorumlulukları vardır. Öğrencilerle olan ders dışı çalışmaların yanı sıra diğer öğretmenler, yöneticiler ve toplum ile olan işler günlük okul mesaisinden daha fazla zaman gerektirir (Tamer ve Pulur, 2001).

Eğitim kurumu içinde bulunan bütün okullarda verimli ve başarılı bir şekilde eğitim-öğretim amacının gerçekleştirilmesinde Beden eğitimi öğretmenlerinin de milli eğitim müdürlüğü, okul içi beden eğitimi spor ve izcilik şubesi, lig heyeti, okul idaresi, okuldaki diğer öğretmenler, okul aile birliği, mesleki dernek ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışması gerekir. Bu çalışmaların verimli bir şekilde geçmesi ve başarılı

olunması açısından beden eğitimi öğretmenlerinin birlikte çalışması son derece önemlidir. Ayrıca, beden eğitimi öğretmenleri, çoğu zaman okul dışı aktiviteler; antrenman, maç vb. aktiviteler, tören ve kutlamalar ve bunların hazırlıkları için öğrencilerle birlikte olmak durumundadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin gerek okul içi gerekse okul dışı faaliyetlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi birlikte çalışma duygusuna sahip olmak gibi kurumsal bir durumu gerektirir. Böyle bir okulda iş doyumunun yüksek olduğu, ilişkilerin daha samimi ve daha sıcak olduğu bir ortam oluşacak eğitim hedefleri büyük ölçüde amacına ulaşacaktır (Ünlü, Sünbül ve Aydos, 2009).

2.3.3. Beden Eğitimi Öğretmeninin Özellikleri

Beden eğitimi öğretmenin kişisel özellikleri dikkate alınması gereken önemli bir konudur. Öğretmen tarafından ortaya konulan kişilik ve öğrencilerle olan ilişki konu ile öğrenci arasında önemli bir bağ oluşturur. Beden öğretmenin fiziksel, ruhsal ve zihinsel özellikleri, gelişen genç öğrencilerin eğitimi yönlendirmesi ve onlara örnek olunması bakımından önemlidir (Nebioğlu, 2004: 56).

Fiziksel özellikler: Okul içi ve okullar arası düzenlenen sportif faaliyetler sırasında öğrencilerle yakın sosyal ilişki gelişir. Bu faaliyetler sebebi ile söz konusu ilişkinin çok çeşitli ve sayıda olması beden eğitimi öğretmenin fiziksel görünümü, genç öğrencilerin onlara saygı duymaları ve değer vermeleri bakımından önem taşır. Öğretmenin bütün kıyafetleri temiz, amacına uygun ve zevkli olmalıdır. Çünkü gençler öğretmenlerini örnek almak isterler. Öğretmen, beden eğitimi ile yakın ilişkisi olan öğrencilere, sağlıklı, temiz olmak ve görünmek konularında öğrencilerine örnek olmalıdır. Beden eğitimi öğretmeni hareketlerin gösterilmesi ve öğretilmesinde birçok dalda iyi performans göstermelidir. Bu onların bütün alanlarda çok iyi olmaları anlamına gelmez (Tamer ve Pulur, 2001). Beden eğitimi öğretmenin resmi kıyafeti eşofmandır. Öğretmen öğrencilere herhangi bir hareketi göstermek ve uygulamayı görsel yolla anlaşılır hale getirmek için eşofman giymek zorundadır. Öğrenci grubunu toplamak, yönlendirmek ve tempo tutmak için düdük kullanır. Beden eğitimi öğretmeni, resmi bayramlar, kutlama törenleri ve okul aile birliği toplantısı gibi toplantılar haricinde tüm diğer eğitsel faaliyetlere eşofmanla katılabilir (Aracı, 2001)

Ruhsal özellikler: Bütün öğretmenlerin mesleklerinde kararlı, dengeli, sakin, olgun ve yaşama iyi uyum sağlayan kişiler olması önemlidir. Etkili öğretim ortamının yaratılması için öğretmen, sabırlı ve hoşgörülü, kararlı ve soğukkanlı olmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001: 18). Beden eğitimi öğretmenleri yarışmalar sonunda karşılaşabilecekleri hayal kırıklıklarını sakin kendinden emin bir şekilde karşılamalıdır. Okul takımları ile ilgili yönetim ve toplum baskıları beden eğitimi öğretmenini ihmal edecek kadar güçlü gelmemeli ya da kişisel ilgi öğrencilere verilmesi gereken ilginin yerini almalıdır. Öğrenciler daima güler yüzlü, eleştiriye açık, hoşgörülü, gerektiğinde espri yapabilen, adil, dengeli, tarafsız, dürüst, yardımsever, sevecen ve ön yargılı olmayan özelliklere sahip öğretmen görmek isterler (Nebioğlu, 2004: 57).

Zihinsel Özellikler: Beden eğitimi öğretmenin birçok zihinsel niteliklere sahip olması hem öğretmen hem de gençler üzerinde etkili olmaları bakımından oldukça önemlidir. Öğretmen olarak beden eğitimciler, verimli bir şekilde organize olmalı ve yönetim ile ilgili detayların düzenini sağlayabilmelidirler. Fikir ve düşünceleri, açık ve net, bir şekilde, sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmeler de önemlidir. Öğrenciler kendileri için önemli olan şeyleri öğrenirler. Dolayısıyla konular onlara zekice sunulmalıdır. Mesleğe uygun davranış ve görünüm, mesleğin öğrencilerin gözünde değerini artırır ve bu, öğretmenin kişiliğinin önemli bir özelliğini oluşturur. Böylece beden eğitim öğretmenin beyninden çok kaslarının gelişmiş olduğu hakkında edinilmiş olan yanlış kanaatler de ortadan kalkacaktır.

Beden eğitimi öğretmenin, öğrenciler üzerinde etkili olabilmesi için meslek içinde ve dışındaki alanlardaki konularla da ilgili olması gerekir. Bu, farklı konularla alakalı olan öğrencilerle düşünceleri paylaşabilme bakımından önem taşır. Geniş anlamda beden eğitiminin yaşam ile olan ilişkisinin öğrencilere sunulmasında, beden eğitimi öğretmenine sadece antrenörlük ve mesleki becerileri için değil, bunların dışında kalan farklı özellikleri de taşınmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001: 19).

Sosyal Özellikler: Öğretmenlik, diğer meslek gruplarından farklı olarak, geniş bir insan kitlesiyle etkileşime girmeyi gerektiren bir meslektir. Öğretmenlik, sadece okul ortamında öğrenci ve öğretmenlerle ilişki kuran değil, okul dışında da veli ve toplumla sosyal ilişki içersinde olan bir meslek grubudur. Ancak öğretmenlerin en çok muhatap oldukları insan grubu kuşkusuz öğrencilerdir. İlişkilerin niteliği yönünden öğretmen öğrenci ilişkileri her ne kadar yasalarla belirlenmişse de işin duygusal ve sosyal yönü de bulunmaktadır (Şişman, 2002). İdeal olan beden eğitimi öğretmeni, öğrencilerle derin bilgisini ve ilgisini paylaşan, onlara hoşgörü ve sempati ile liderlik eden ve insan olarak saygı duyan örnek bir kişiliğe sahip olmalıdır.

Tamer ve Pulur'a göre (2001) özet olarak beden eğitimi öğretmeninde bulunması gereken sosyal özellikler şu şekilde sıralanabilir:

1. İletişim kurmak: Öğrencileri, öğrenci velileri, çevre toplumu anlayabilmeli ve iyi iletişim kurabilme becerisine sahip olmalıdır.
2. Disiplinli olmak: Yapacağı işte kararlı fakat adil bir şekilde disiplini sağlayabilmelidir.
3. Motive edebilmek: Öğrencileri kapasitelerinin üst sınırını zorlamaya hazırlamalı ve onları yapabileceklerinin en iyisini yapmaya teşvik ederek hazır duruma getirebilmelidir.
4. Karakterli olmak: İyi huy, düzgün ahlak ve dürüst bir insan profili yansıtmalıdır.
5. Sevgi: Öğretmen öğrencileri sevmeli, onlara sevgi ve şefkatle yaklaşmalı, ihtiyaçlarına sevgi ve hoşgörüyle cevap vermelidir.
6. İstekli olmak: Öğretmen, öğretmekten zevk almalı ve öğrettiği konulara idealist bir tutumla yaklaşmalıdır.
7. Kişilik: Öğretmen, öğrencilere ilgili, sıcak, arkadaşça ve anlayışla yaklaşan bir kişiliğe sahip olmalıdır.
8. Dış görünüm: Öğretmen, temiz, zevkli, gösterişli ve iyi giyimli olmalıdır. (Tamer ve Pulur, 2001).

Öğretmen, okulu ve eğitim ortamını canlandıran, öğretim için zevkli bir hale getiren, öğrencileri ile sağlıklı ilişkiler kurarak en etkili yöntem ve teknikleri başarıyla kullanarak öğrencilerini öğrenmeye teşvik eden bir sanatkâr olmalıdır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

2.3.4. Beden Eğitimi Öğretmeni'nin Görev ve Sorumlulukları

Eğitim ve öğretimden beklenen başarı ve verimliliği elde etmek için bazı çevresel düzenlemelerin yerine getirilmesi gerekir. Bunlar; eğitim sistemini mükemmel hale getirme, eğitim için gerekli araç ve gereçleri temin etme ve gerekli fiziki imkânları hazırlama gibi çalışmalardır. Fakat oluşturulan bu çevresel ve fiziki imkanların bulunması, gerekli olmakla beraber, eğitimde istenilen başarı ve verimliliğe ulaşmada asıl olan yeterliliği sağlayamaz. Çünkü eğitim sistemini çalıştıracak araç ve gereçleri

kullanacak ve kullandıracak olan insandır, yani öğretmendir. Öğretmenin niteliği ve yeterliliği eğitim öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında en önemli etkidir.

Öğretmenden beklenen, görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretebileceği konusunda konu alan bilgisine sahip olan, öğrencilerinin öğrendiklerini değerlendirebilen, öğrenci öğretmen ilişkilerini en verimli şekilde düzenleyebilen, okulda ve toplumdaki konum ve sorumluluklarının farkında olan ve yerine getiren bir meslek elemanı olduğunun farkında olmasıdır (Büyükkaragöz ve diğerleri: 1998).

Her beden eğitimi öğretmenin mevsim şartlarına, saha, tesis, malzeme imkânlarına uygun, sınıf mevcudu ve öğrenci özelliklerine göre, eğitim öğretim yılı başında hazırlanmış yıllık ders planı bulundurması gerekir. Ders konuları, yıllık ders planında ana hatlarıyla belirlenirken günlük planlar hazırlanarak detaylarıyla planlanmalı ve uygulamaya konulmalıdır. Dönem başlarında (1. ve 2. dönem) zümre ve şube öğretmenler kurulu toplantılarını yaparak, ilgili kararlar tutanak haline getirilmeli ve bir nüshası da okul idaresine verilmelidir (Aracı, 2001).

Beden eğitimi dersleri, çevre, saha ve tesis göz önünde bulundurularak bütün öğrencilere ayırım yapmaksızın uygulanmalıdır. Atatürk ilke ve inkılâplarının beden eğitimi ile ilgili hususları yeri geldikçe öğrencilere aktarılmalı, özellikle milli bayramlar ile kutlama ve nama günlerinin önemi öğrencilere kavratılmalıdır. Dönem içinde en az iki sınav notu, en az bir performans ve en az bir de derse etkin katılım notu verilmelidir. Bunun yanında gönüllülük esasına dayalı olarak proje ödevi almak isteyen öğrencilere ödevleri verilerek rehberlik yapılmalıdır (Çöndü,2004).

Hasta ve özürlü öğrencilerin derslere ilgilerini çekecek her türlü tedbir alınmalı, bu öğrenciler sağlık raporlarının sınırları içinde durumları elverdiği ölçüde görev ve faaliyetlere katılarak aktif tutulmalıdır (Aracı, 2001).

2.3.4.1. Beden Eğitimi Dersinin Uygulanması ile İlgili Görevler

1. Birinci ergenlik çağına kadar, gelişim özellikleri yönünden kız ve erkek çocukları arasında büyük farklılık görülmez. Ancak her sınıfta aynı takvim yaşlarında, fakat farklı biyolojik gelişiminde öğrenciler bulunacaktır. Derslerde ve ders dışı çalışmalarda bu konu göz önünde tutulmalı, gerektiğinde seviye grupları oluşturularak tüm öğrencilere eğitim imkanı sağlanmalıdır.

2. Derslerde ve ders dışı çalışmalarda yüklenmeleri şiddeti seviyeye uygun düzenlenmelidir. Aşırı terleme; hiç terlememe, aşırı kızarma çabuk yorgunluk ve isteksizlik vb. belirtiler görüldüğünde; nabız sayılmalı ve değerlendirilmesi yapılarak gereken önlemler alınmalıdır.

3. Derslerde ve diğer çalışmalarda, öğrencilerin yaratıcılıkları göz önüne alınarak, hareketlerde onların buluşlarına yer verilmeli ve bu konuda yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.

4. İlköğretimin ilk üç sınıfında, beden eğitimi dersleri hayat bilgisi üniteleri ile bağlantılı olmalı, oyun ve taklitlerden büyük ölçüde yararlanılmalıdır. Oyun, çocuk hayatının bir parçasıdır. Bu yolla beden, zihin ve sosyal yetenekleri ile duyguları ortaya çıkar. Ancak; oyunlar her türlü hareketleri kapsamadığından, dersin amaçlarını gerçekleştirebilmek için hareket değeri kazandırılmış dramatizeler ile az ölçüde düzeltici alıştırmalara da yer verilmelidir.

5. Gelişme çağındaki çocuklarda eklem ve kasları aşırı zorlayan hareketler ile statik kas çalışmalarını gerektiren hareketler zararlıdır. Bu tür uygulamalardan kaçınılmalıdır.

6. Temiz hava ve güneşin, çocuğun sağlıklı gelişimi bakımından faydaları düşünülerek, spor salonu bulunan okullar dahil olmak üzere, derslerin uygun hava şartlarında açık havada yapılmasına önem verilmelidir.

7. Her türlü şartlarda kolaylıkla uygulanabilen sağlıklı büyüme ve gelişme için en uygun faaliyetlerden birisi olan kır koşularının seviyeye uygun şekilde ve arada diğer faaliyetlere yer verilerek (yürüme, sıçrama, sekme, yaylanma, esnetme, çevirme, savurma, döndürme vb.) derslerde ve ders dışı çalışmalar da uygulanmasına önem verilmelidir. Bu suretle hava şartları uygun olmadığı zamanlarda, dersleri amaca uygun biçimde işlenmesi sağlanmış olacaktır.

8. Derslerin monotonluktan kurtulması ve tüm öğrencilerin ders içerisinde etkin olmalarının sağlanması, ders veriminin artırılması yönünden sınıfın tamamı sürekli olarak aynı konuda eğitim verilmesi her zaman yararlı olmamaktadır. Özellikle ders dönemleri sonlarına doğru kazanılan becerilerin pekiştirilmesi, derslerde canlılık sağlanması için; zaman zaman istasyon yöntemiyle ders yapılmasında büyük ölçüde yarar görülmektedir.

Bu durumda sınıf, uygun sayıda gruplara ayrılarak her grup başka bir dalda ya da başka bir araçta çalıştırılır. Belli sürelerde gruplar istasyon değiştirerek bu çalışma sürdürülür. (basketbol, voleybol, atmalar, atlamalar vb.) Gruplara her dalda bir ya da birkaç uygulama yaptırılır. Böylelikle öğrencilerin istasyon değişerek çalışmaları sağlanır. Ayrıca hareketlerin seçiminde istek grupları da oluşturulabilir.

9. Her kademedeki okullarımızdan beden eğitimi dersi ile ders dışında düzenlenen spor çalışmalarının, okulların çoğunda spor salonu bulunmadığından açık alanlar veya uygun olan kapalı yerlerde yapıldığı bilinmektedir.

Beden eğitim dersi ve spor çalışmalarının Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yapılabilmesi için, uygulama alanlarının eğitim-öğretim çalışmalarına elverişli fiziki şartları taşıması gerekmektedir. Sözü edilen faaliyetler için uygun tesis olmayan okullarda;

a) Kış mevsiminde açık alanda ders veya spor çalışması yapılacak ise, öğrencinin bu çalışmalara faaliyetin gerektirdiği uygun kıyafet ile katılmaları sağlanmalıdır.

b) Beden eğitim derslerinin, kır koşusu uygulamaları ve öğrencilerin tümünü, sevkeden hareket ve oyunlara yer verilerek işlenmelidir.

c) Ders veya çalışmaların başlama ve bitiminde öğrencilerin uygun bir ortamda kıyafet değiştirmelerinin sağlanması, beden eğitimi dersi yapılan spor alanı, spor salonu, çok amaçlı salon, koridor ve sınıfların temiz tutulmasına özen gösterilmelidir. Bu hususta temizlik görevlileri ile birlikte öğrencilerden de yararlanılması ders yapılan çok amaçlı salon, koridor veya uygun görülen diğer bölümlerin mümkün olduğu taktirde teneffüs yeri olarak kullanılmaması gereklidir.

d) Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin yapıldığı kapalı yerlerin temizliği, havalandırılması ve ısıtılması için okul müdürlüklerince gerekli tedbirlerin alınması, öğrenci sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır (MEB,2000: 162-163).

2.3.4.1.1. Spor Kulübü Faaliyetleri

Spor kulübü yönetmeliğine göre sınıflar, gruplar ve okullar arası çeşitli spor karşılaşmalarına yer verilmeli, bu çalışmalarda ders yılı başında hazırlanacak programla istenilen hedeflere ulaşmaya çalışılmalıdır. Yılsonunda düzenlenen faaliyet raporu ile yıl içi çalışmalarının bir değerlendirmesi yapılmalıdır. Ayrıca 2099 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "Okul Spor Kulübü Yönetmeliği"nde örnekleri gösterilen defter ve belgelerin düzenlenmesine özen gösterilmelidir. Eğitim ve öğretim yılı başında Spor Kulübü faaliyetlerini içeren bir yıllık plan yapılmalı, her ayın sonunda bu etkinliklerin bir rapor halinde gözden geçirilmesi gerekmektedir (Aracı, 2001).

2.3.4.1.2. İzcilik Faaliyetleri

İzcilik faaliyetleri, ilgili yönetmelik yıllık ve dönem çalışma programlarına göre yürütülmesi sağlanmalı, ilköğretimdeki küçük izci faaliyetleriyle de ilgilenilmelidir. İzciğe ait bilgiler teorik olarak okulda verilmekle birlikte; bunların, yapılacak gezi, tatbikat ve kamplar sırasında öğrencilere benimsetilmesine çalışılmalıdır. İzciğe ait teorik bilgiler okulda verilmekle birlikte, yapılacak gezi, tatbikat ve kamplar sırasında

öğrencilere benimsetilmesine çalışılmalıdır. Her bakımdan faydası olan, kısa ve uzun süreli kamp faaliyetlerine imkanlar çerçevesinde yer verilmelidir (MEB, 2000: 165).

2.3.4.1.3. Okulun Açılış Kapanış ve Bayrak Törenleri

Okullar yeni eğitim öğretim yılına başlarken ve o yılı bitirirken her okul idaresi okul ve öğrencilerle ilgili veya diğer hususları duyurmak için tören düzenler. Bu törende düzenin sağlanması, öğrencilerin genel yerleşiminin düzenli olması daha önceden yapılmış çalışmalara bağlı olarak beden eğitimi öğretmenin gözetimindedir. Yine okulların eğitim öğretim süresi içinde her pazartesi okula başlama ve her cuma günleri hafta sonu dinlenme tatili verilirken bayrak töreni düzenlenir. Bu hafta başı ve hafta sonunda yapılan törenlere okuldaki o saatte dersi olan tüm idareci, öğretmen ve öğrenciler katılmak zorundadır. Bir beden eğitimi öğretmenin vereceği komut ve müzik öğretmenin yönetiminde bayrak göndere çekilirken istiklal marşı tüm okul öğretmen ve öğrencileri tarafından okunur. Okulda müzik öğretmeni yoksa istiklal marşının yönetimini bir beden eğitimi öğretmeni yerine getirir (Çöndü, 2004).

2.3.4.1.4. Bayram ve Törenlerle İlgili Görev ve Sorumluluklar

Beden eğitimi öğretmenlerini mesleki açısından daha çok ilgilendiren milli bayramlar olan, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramları'nda sunulan tören, gösteri ve çalışmalarıdır. Bu bayramlarda hazırlanan gösteri programları belli bir yönetmelik ve istenen niteliklere uygun olarak bir dizi hazırlık ve çalışmaları gerektirir. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu bağlamda gereken özveriye göstermeleri, milli bayramların coşkulu bir şekilde kutlanmasına yönelik hazırlık çalışmalarında üzerlerine düşen görevleri yapmaları gerekir (Çöndü, 2004: 137).

2.3.4.1.5. Beden Eğitimi Ders Alanı ve Ders Araçlarının Korunması

Okullarda beden eğitimi dersi ve spor çalışmalarının yapıldığı alan ve spor salonu veya bu amaç ile kullanılan diğer araç gereç tesis gibi alanların bakım ve temizliğinden

Beden eğitimi öğretmeni sorumludur. Bunun için beden eğitimi öğretmenleri bu yerlerin temizliği malzemelerin korunması için gerekli önlemleri almalı ve gerektiğinde öğrencilerinden bu alanların temizliğinde yardımcı olarak çalışmalarını sağlamalıdır. Ayrıca ders içi ve ders dışı çalışmaların yürütüldüğü okul bahçesinde bulunan çeşitli açık hava tesisleri ve bu çalışmalar sırasında dersane konumunda olacağından bu çalışmalar esnasında ders veya çalışma ile ilgisi olmayan kişilerin çalışma alanında olmaması için okul yönetimi ve nöbetçi öğretmenler ile gerekli koordinasyonu sağlamalıdır (Çöndü, 2004).

2.3.4.1.6. Okul Dışı Etkinlikleri

Beden eğitimi öğretmenleri, okul dışındaki gençlerin ve yetişkinlerin, beden eğitimi ve spor faaliyetlerine ve bu faaliyetlerin yapıldığı müesseselere ilgisiz kalmamalı, okuldaki sporcu ruhunun ve karakterinin dışa da taşarak çevreye etkili olması için çalışmalıdır. Bunun için, gerekirse öğretmen, öğretmenlik vasfını her şeyin üstünde tutmak suretiyle, bilgi, ihtisas ve yeteneklerinden okul dışındaki gençleri de faydalandırma yoluna gitmeli ve onları olabilecek birtakım zararlı alışkanlıklardan korumalıdır. İyi bir beden eğitimi öğretmeni, taşıdığı ferdi ve mesleki nitelikleriyle çevresine örnek olmalıdır (MEB, 2000: 166).

BÖLÜM III

METODOLOJİ

3.1. Araştırma Yöntemi

Araştırma, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemleri öğretmen görüşlerine göre betimlemeye yönelik olduğu için tarama modelindedir. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 2003: 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kayseri ili genelinde ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan çalışan 318 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin sayısına yönelik veri Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınmıştır.

Çalışmanın örneklemi ise, Kayseri ili sınırları içerisinde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinden ulaşılabilen ve verileri hatasız bir şekilde sonuç veren 165 beden eğitimi öğretmeni oluşturmıştır.

3.3. Verileri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili sorunları belirlemek için veriler araştırmacı tarafından geliştirilen, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesine ilişkin öğretmen görüşlerini içeren anket yoluyla elde edilmiştir. Anket uzman yardımıyla hazırlanarak, yine uzman tetkikinden geçirilmiştir.

Araştırmanın temellendirilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşabilmesi açısından konuyla ilgili tez, makale, bildiri, kitap, bilimsel araştırma vb. literatür taranmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen veriler yardımıyla, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesine yönelik geliştirilen anket hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu veri toplama aracı, tez danışmanı görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenip son şekline ulaşmıştır. Anketin güvenilirlik çalışması örneklem içinde belirlenen bir grupta anket sorularına yönelik soruşturmaya tabi tutmak yöntemi ile yapılmıştır.

Anket çalışmasında güvenilirliği belirlemede kullanılabilecek yöntemlerden biri de, örneklem içinden bir grubun soruşturmaya tabi tutulmasıdır (Kaptan, 1998: 143).

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Anket üzerindeki sorular beşli bir ölçek üzerinde cevaplandırılmıştır. Ankette toplam 63 soru bulunmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracındaki maddeler şu bölümlerden oluşmaktadır:

1. 1–8 arası, kişisel bilgilere yönelik sorular,
2. 9–14 arası, çalışılan okulun fiziki ortamı ile ilgili bilgilere yönelik sorular,
3. 15–18 arası, beden eğitimi dersi ve ders ortamı ile ilgili problemlere yönelik sorular,
4. 19–29 arası, okul yönetimi ile karşılaşılan problemlere yönelik bilgilere ilgili sorular,
5. 30–37 arası, öğrencilerle ilgili karşılaşılan problemlere yönelik sorular,
6. 38–43 arası, öğrenci velileriyle karşılaşılan problemlere yönelik sorular,
7. 44–52 arası diğer ders öğretmenleriyle karşılaşılan problemlere yönelik sorular,
8. 53–63 arası ise, beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından karşılaşılan problemlere yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Likert tipi 1-5 aralığında derecelendirilen ölçek bu durum benim için “her zaman” öyle, 1’den “hiçbir zaman” böyle değil, 5’ e doğru sıralanmıştır. Kişilikle ilgili özellikler, öğretmenin çalışma yılı, cinsiyeti ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 13.0 programı kullanılarak tanımlayıcı istatistik

(Frekans, Yüzdelik, Ortalama ve Standart Sapma), ki-kare tekniği ile bilgisayar ortamında veriler değerlendirilmiştir. Anlamlılık seviyesi 0,01 ve 0,05 kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu kısmında, tablolar halinde sunduğumuz istatistikî sonuçlar, her tablodan sonra yorumlanmış ve en sonunda da genel bir yorum yapılmıştır.

Araştırma grubunda yer alan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel özelliklerine ilişkin bilgilere tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Kişisel Özellikler

Değişkenler		N	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	33	20	165
	Erkek	132	80	
Yaş	30 yaş ve altı	51	30,9	165
	31-35	63	38,2	
	36-40	39	23,6	
	41-46	7	4,2	
	47 ve üstü	5	3,0	
En Son Mezun Olduğu Okul	Eğitim Enstitüsü	4	2,4	164
	Spor Akademisi	8	4,8	
	Eğt. Fak. Bed. Eğt.ve Spor Böl.	44	26,8	
	BESYO	97	59,1	
	Lisansüstü	11	6,7	
Çalışma Süreniz	1-5	32	19,6	163
	6-10	63	38,7	
	11-15	51	31,3	
	16-20	8	4,9	
	21 ve üstü	9	5,5	
Görev Yaptığınız Okul	İlköğretim	96	58,5	164
	Ortaöğretim	68	41,5	
Hangi Spor Dallarında Takım Çalıştırdığı	Voleybol	55	34,4	160
	Futbol	50	31,3	
	Hentbol	11	6,9	
	Basketbol	13	8,1	
	Tenis	6	3,8	
	Badminton	3	1,9	
	Diğer	22	13,8	
Diğer Spor Dalları	Atletizm	7	31,8	22
	Masa Tenisi	5	22,7	
	Güreş	4	18,1	
	Halkoyunları	1	4,5	
	Tekvando	1	4,5	
	Yüzme	2	9,0	
	Kayak	1	4,5	
	Kros	1	4,5	
Dersi dışında verilen görevlerde gönüllü çalışma isteği	Evet	116	71,2	163
	Hayır	47	28,8	
Kazancının parasal anlamda yeterliliği	Evet	51	30,9	165
	Hayır	114	69,1	

Bu tabloda araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, mezun oldukları okul, çalışma süreleri, görev yaptıkları okul, hangi spor dalında takım çalıştırdıkları, beden eğitimi dersi dışındaki faaliyetlerde gönüllü görev alma istekleri ve mesleki kazançlarının yeterli olup olmadığı ile ilgili kişisel bilgiler gösterilmiştir.

Araştırma grubunda yer alan beden eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları okula ait bilgilere tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Okulla İlgili Bilgiler

Değişkenler		N	%	Toplam
Okulun Bulunduğu Yer	İl	95	57,9	164
	İlçe	57	34,8	
	Köy	10	6,1	
	Belde	2	1,2	
Okulunuzda spor odası var	Evet	131	79,4	165
	Hayır	34	20,6	
Öğrenciler için soyunma odaları var	Evet	98	59,8	164
	Hayır	66	40,2	
Okulda yeterli sayıda spor malzemesi var	Evet	53	32,5	163
	İdare edecek kadar	69	42,3	
	Hayır	41	25,2	
Spor salonu var	Evet	34	20,9	163
	Hayır	129	79,1	
Spor salonu varsa ısıtma, aydınlatma, hijyen gibi koşullar yeterliliği	Evet	22	62,9	35
	İdare Eder	9	25,7	
	Hayır	4	11,4	

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi Öğretmenleri'nin çalıştıkları okulun bulunduğu yer ve okulun beden eğitimi dersi açısından sahip olduğu fiziki ortama ait bilgiler yer almaktadır. Araştırmaya katılan okulların % 79,1'inde spor salonu olmadığı ve ancak % 32'sinin yeterli sayıda spor malzemesine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve ders ortamı ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen veriler tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Beden Eğitimi Dersi ve Ders Ortamı

Değişkenler		N	%	Toplam
Beden Eğitimi Dersi için ayrılan ders saati	1 saat	1	0,6	165
	2 saat	65	39,4	
	3 saat	36	21,8	
	4 saat	53	32,1	
	5 saat	10	6,1	
Ders yapılan sınıf mevcudu ortalaması	10-15	14	8,5	165
	16-20	41	24,8	
	21-25	26	15,8	
	26-30	38	23,0	
	31-35	27	16,4	
	Diğer	19	11,5	
Verimli ders işlenebilmesi için ideal sınıf mevcudu	10-15	19	11,5	165
	16-20	65	39,4	
	21-25	64	38,8	
	26-30	16	9,7	
	31-35	1	0,6	
Okulun içinde bulunduğu çevrenin spora karşı ilgisini yeterliliği	Evet	13	7,9	165
	Hayır	62	37,6	
	Kısmen	89	53,9	
	Kararsız	1	0,6	

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ders saati, ders yaptıkları sınıf mevcudu, verimli ders yapılabilmesi için uygun sınıf mevcudu ve okulun içinde bulunduğu çevrenin spora karşı ilgisi konularında verdikleri bilgilerin dağılımı yer almaktadır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 99,4'nün beden eğitimi ders saatinin yetersizliği ile ilgili görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4'te idarecilerle karşılaşılan problemlere yönelik elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistiği verilmiştir.

Tablo 4. İdarecilerle Karşılaşılan Problemler Açısından Tanımlayıcı İstatistik

Değişkenler	N	Ortalama	Standart sapma	En küçük	En büyük
Okul İdaresinden Yeterli Destek Alınması	165	2,25	1,160	1	5
Beden Eğitimi Dersi ve Spor Müsabakalarına İlgilisi	164	2,32	1,134	1	5
Egzersiz Planı ve Diğer Yıl İçindeki Çalışmaların Onaylanması	158	1,53	0,737	1	4
MEM Egzersiz Planına Onay Vermede Zorluk Çıkarması	159	3,72	1,252	1	5
Okul Yönetimi Beden Eğitimi Dersinin Önem ve Gerekliliğine İnanç	158	2,45	1,224	1	5
Okul İdaresinin Beklentileri Çalışmanızı Olumlu Ya da Olumsuz Etkilemesi	161	2,59	1,170	1	5
Yöneticilerin Çalışmalarınızdan Dolayı Sizi Ödüllendirmesi	148	3,45	1,285	1	5
Haftalık Ders Dağılımını Hazırlarken Görüşünüzü Dikkate Alması	161	2,78	1,342	1	5
İdareciler Yasal Haklarınızı Kullanmada Problem Çıkarması	162	4,21	1,117	1	5
Okul Yöneticileri Bazı Öğrencilerin Notlarını Artırmanızı İstemesi	160	3,86	1,154	1	5

İdarecilerle karşılaşılan problemler açısından tanımlayıcı istatistik tablosuna bakıldığında yöneticilerin beden eğitimi öğretmenlerini çalışmalarından dolayı ödüllendirmede yetersiz kaldıkları görülmektedir.

İdarecilerle ilgili problemlerin dağılımına yönelik veriler tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 5. İdarecilerle İlgili Problemlerin Dağılımı

Değişkenler		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	Toplam	P Değeri
Okul İdaresinden Yeterli Destek Alınması	F	54	50	34	20	7	165	0,000**
	%	32,7	30,3	20,6	12,1	4,2	100	
Beden Eğitimi Dersi ve Spor Müسابakalarına İlgilisi	F	47	50	43	16	8	164	0,000**
	%	28,5	30,5	26,2	9,8	4,9	100	
Egzersiz Planı ve Diğer Yıl İçindeki Çalışmaların Okul İdaresi Tarafından Onaylanması	F	92	53	8	5	0	158	0,000**
	%	58,2	33,5	5,1	3,2	0	100	
MEM Egzersiz Planına Onay Vermede Zorluk Çıkarması	F	8	23	35	32	61	159	0,000**
	%	5,0	14,5	22,0	20,1	38,4	100	
Okul Yönetimi Beden Eğitimi Dersinin Önem ve Gerekliliğine İnancı	F	36	63	25	20	14	158	0,000**
	%	22,8	39,9	15,8	12,7	8,9	100	
Okul İdaresinin Beklentileri Çalışmaları Olumlu Ya da Olumsuz Etkilemesi	F	31	49	50	17	14	161	0,000**
	%	19,3	30,4	31,1	10,6	8,7	100	
Yöneticilerin Çalışmalardan Dolayı Ödüllendirmesi	F	10	28	40	25	45	148	0,000**
	%	6,8	18,9	27,0	16,9	30,4	100	
Haftalık Ders Dağılımını Hazırlarken Görüşün Dikkate Alması	F	30	52	27	28	24	161	0,003**
	%	18,6	32,3	16,8	17,4	14,9	100	
İdareciler Yasal Haklarınızı Kullanmada Problem Çıkarması	F	7	7	24	31	93	162	0,000**
	%	4,3	4,3	14,8	19,1	57,4	100	
Okul Yöneticileri Bazı Öğrencilerin Notlarını Artırmanızı İstemesi	F	4	20	35	37	64	160	0,000**
	%	2,5	12,5	21,9	23,1	40,0	100	

**p<0,01, *p<0,05, $\chi^2 = 61,256$

İdarecilerle ilgili problemlere yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Beden eğitimi dersinin işlenişi açısından öğrencilerle yaşanan problemlere yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişi Açısından Öğrencilerle Yaşanan Problemler Tanımlayıcı İstatistik

Değişkenler	N	Ortalama	Standart sapma	En küçük	En büyük
Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlgi Ve Yaklaşımları Olumlu	158	1,66	0,812	1	5
Öğrencilerle İlişkileri Düzenlemekte Zorluk Yaşanması	163	4,03	0,952	1	5
Merkezi Sınavların Öğrencilerin Derse İlgisini Olumsuz Etkisi	164	2,37	1,224	1	5
Öğrencilerin Derse Karşı Motivasyonunun Yükseltilmesi	160	1,86	0,659	1	5
Öğrencilerle İlişkilerde Eşit Davranabilme	165	1,85	0,640	1	4
Dersin Ürünü Olarak Öğrencilerin Spor Dallarına İlgi Göstermesi	164	2,10	0,745	1	4
Öğrenciler Beden Eğitimi Dersine Hazırlıklı Gelmesi	164	1,73	0,557	1	3
Okul Takımı Turnuvalar Egzersizlere Yeterli Sayıda İstekli Öğrenci	164	1,74	0,790	1	4

Beden eğitimi dersinin işlenişi açısından öğrencilerle yaşanan problemlerin tanımlayıcı istatistik tablosuna bakıldığında göze çarpan en önemli sorunun merkezi sınavların öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı ilgisini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Beden eğitimi dersinin işlenişi açısından öğrencilerle ilgili problemlerin dağılımına yönelik veriler tablo 7’de verilmiştir

Tablo 7. Öğrencilerle İlgili Problemlerin Dağılımı

Değişkenler		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	Toplam	p Değeri
Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlgi Ve Yaklaşımları Olumlu	F	78	65	7	7	1	158	0,000**
	%	49,4	41,1	4,4	4,4	0,6	100	
Öğrencilerle İlişkileri Düzenlemekte Zorluk Yaşanması	F	3	6	35	58	61	163	0,000**
	%	1,8	3,7	21,5	35,6	37,4	100	
Merkezi Sınavların Öğrencilerin Derse İlgisini Olumsuz Etkisi	F	51	44	37	22	10	164	0,000**
	%	31,1	26,8	22,6	13,4	6,1	100	
Öğrencilerin Derse Karşı Motivasyonunun Yükseltilmesi	F	42	102	13	2	1	160	0,000**
	%	26,3	63,8	8,1	1,3	0,6	100	
Öğrencilerle İlişkilerde Eşit Davranabilme	F	44	106	11	4	0	165	0,000**
	%	26,7	64,2	6,7	2,4	0	100	
Dersin Ürünü Olarak Öğrencilerin Spor Dallarına İlgi Göstermesi	F	31	93	33	7	0	164	0,000**
	%	18,9	56,7	20,1	4,3	0	100	
Öğrenciler Beden Eğitimi Dersine Hazırlıklı Gelmesi	F	54	101	9	0	0	164	0,000**
	%	32,9	61,6	5,5	0	0	100	
Okul Takımı Turnuvalar Egzersizlere Yeterli Sayıda İstekli Öğrenci	F	74	63	23	4	0	164	0,000**
	%	45,1	38,4	14,0	2,4	0	100	

**p<0,01, *p<0,05, $\chi^2 = 117,135$

Beden eğitimi dersinin işlenişi ilgili problemlere yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Yukarıdaki tabloya göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 80,5'inin merkezi sınavların beden eğitimi dersini olumsuz etkilediğine dair görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Öğrenci velileri ile yaşanan problemlere yönelik tanımlayıcı istatistik verileri aşağıda tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrenci Velileri İle Yaşanan Problemler Tanımlayıcı İstatistik

Değişkenler	N	Ortalama	Standart sapma	En küçük	En büyük
Spora İlgisiz Ailelerin İlgisizliğinin Yetenekli Öğrencilerle İlgilenmeye Engeli	164	2,71	1,033	1	5
Ailelerin Egzersizin Olumlu Etkisini Bilmemesi Çocukları Dersten Uzaklaştırması	165	2,61	1,068	1	5
Okul Bahçesi Oyun Alanı Malzeme Temininde Yerel Yönetim ve Velilerden Destek Alınması	165	3,37	1,165	1	5
Spor Parası Toplamada Velilerle Sorun Yaşanması	160	3,39	1,182	1	5
Sportif Yarışmalara Katılımda Veli Engeli	164	3,37	1,021	1	5
Bulunduğunuz Çevrede Kız Öğrencilerin Spor Yapmasına Olumsuz Bakılması	164	3,32	1,068	1	5

Öğrenci velileri ile ilgili yaşanan problemlerin tanımlayıcı istatistik tablosuna bakıldığında, beden eğitimi öğretmenlerinin, okul bahçesi, oyun alanı ve malzeme temininde, yerel yönetimlerden ve öğrenci velilerinden yeterli desteği alamadıkları tespit edilmiştir.

Öğrenci velileriyle ilgili problemlerin dağılımına yönelik veriler tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrenci Velileri İle İlgili Problemlerin Dağılımı

Değişkenler		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	Toplam	P Değeri
Spora İlgisiz Ailelerin İlgisizliğinin Yetenekli Öğrencilerle İlgilenmeye Engeli	F	20	48	66	20	10	164	0,000**
	%	12,2	29,3	40,2	12,2	6,1	100	
Ailelerin Egzersizin Olumlu Etkisini Bilmemesi Çocukları Dersten Uzaklaştırması	F	25	55	52	25	8	165	0,000**
	%	15,2	33,3	31,5	15,2	4,8	100	
Okul Bahçesi Oyun Alanı Malzeme Temininde Yerel Yönetim ve Velilerden Destek Alınması	F	10	32	40	53	30	165	0,000**
	%	6,1	19,4	24,2	32,1	18,2	100	
Spor Parası Toplamada Velilerle Sorun Yaşanması	F	16	15	48	52	29	160	0,000**
	%	10,0	9,4	30,0	32,5	18,1	100	
Sportif Yarışmalara Katılımda Veli Engeli	F	10	15	65	53	21	164	0,000**
	%	6,1	9,1	39,6	32,3	12,8	100	
Bulunulan Çevrede Kız Öğrencilerin Spor Yapmasına Olumsuz Bakılması	F	7	32	48	55	22	164	0,000**
	%	4,3	19,5	29,3	33,5	13,4	100	

**p<0,01, *p<0,05, $\chi^2 = 50,401$

Öğrenci velileri ile ilgili problemlere yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Yukarıdaki tabloya göre, spora ilgisiz ailelerin ilgisizliğinin yetenekli öğrencilerle ilgilenmeye zaman zaman engel teşkil ettiği, ailelerin egzersizin önemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmayışının da öğrencileri beden eğitimi dersinden uzaklaştırdığına dair beden eğitimi öğretmenlerinin görüş bildirdiği görülmüştür.

Diğer ders öğretmenleri ile ilgi yaşanan problemlere yönelik tanımlayıcı istatistik verileri aşağıda tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Diğer Ders Öğretmenleri İle İlgili Yaşanan Problemlere Yönelik Tanımlayıcı İstatistik

Değişkenler	N	Ortalama	Standart sapma	En küçük	En büyük
Diğer Ders Öğretmenlerinin Okul İçi Spor Faaliyetine Destek Oluşu	164	2,85	1,152	1	5
Okulun Sportif Başarılarını Diğer Ders Öğretmenlerinin Önemsemesi	164	2,73	1,188	1	5
Öğrencileri Sportif Alanlara Yönlendirmede Diğer Ders Öğretmenlerinin Destek Oluşu	163	2,80	1,121	1	5
Sportif Turnuvalar Tören Bayram Görevlerinde Diğer Öğretmenlerinin Destek Oluşu	164	2,89	1,208	1	5
Diğer Ders Öğretmenlerinin Alanınıza Müdahale Etmesi	165	4,08	1,012	1	5
Çalışma Ortamında Diğer Öğretmenleri Tarafından Fikrinize Değer Verilmesi	165	2,33	,918	1	5
Diğer Öğretmenlerin Sporun Öğrenciler İçin Önemi Hakkında Bilgi Sahibi Oluşu	163	3,10	,976	1	5
Diğer Öğretmenlerin Spor Faaliyeti Uygulamasında Öğrencilere Sınırlama Getirmesi	163	3,38	,938	1	5
Öğretmenler Kurulunda Karar Alınırken Beden Eğitimi Öğretmeninin Görüşlerinin Dikkate Alınması	164	2,04	1,113	1	5

Beden eğitimi öğretmenlerinin diğer ders öğretmenleri ile ilgili yaşadıkları problemlerin istatistiki tablosuna bakıldığında; diğer ders öğretmenlerinin okul içi sportif faaliyetlere destek olmada yetersiz oldukları, okulun sportif başarılarını yeterli seviyede önemsemedikleri, öğrencileri sportif alanlara yönlendirmede yeterli desteği vermedikleri, sportif turnuvalar ve bayram törenlerinde beden eğitimi öğretmenlerine yeterli desteği vermedikleri, diğer ders öğretmenlerinin, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemlerinde oyunun ve sporun öğrenciler için önemli olduğu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Diğer ders öğretmenleri ile ilgili problemlerin dağılımına yönelik veriler tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Diğer Ders Öğretmenleri İle İlgili Problemlerin Dağılımı

Değişkenler		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	Toplam	P Değeri
Diğer Ders Öğretmenlerinin Okul İçi Spor Faaliyetine Destek Oluşu	F	17	54	46	30	17	164	0,000**
	%	10,4	32,9	28,0	18,3	10,4	100	
Okulun Sportif Başarılarını Diğer Ders Öğretmenlerinin Önemsemesi	F	19	67	36	23	19	164	0,000**
	%	11,6	40,9	22,0	14,0	11,5	100	
Öğrencileri Sportif Alanlara Yönlendirmede Diğer Ders Öğretmenlerinin Destek Oluşu	F	15	60	46	26	16	163	0,000**
	%	9,2	36,8	28,2	16,0	9,8	100	
Sportif Turnuvalar Tören Bayram Görevlerinde Diğer Öğretmenlerinin Destek Oluşu	F	17	58	35	34	20	164	0,000**
	%	10,4	35,4	21,3	20,7	12,2	100	
Diğer Ders Öğretmenlerinin Alanınıza Müdahale Etmesi	F	3	10	30	50	72	165	0,000**
	%	1,8	6,1	18,2	30,3	43,6	100	
Çalışma Ortamında Diğer Öğretmenleri Tarafından Fikrinize Değer Verilmesi	F	22	91	33	14	5	165	0,000**
	%	13,3	55,2	20,0	8,5	3,0	100	
Diğer Öğretmenlerin Sporun Öğrenciler İçin Önemi Hakkında Bilgi Sahibi Oluşu	F	4	45	58	43	13	163	0,000**
	%	2,5	27,6	35,6	26,4	8,0	100	
Diğer Öğretmenlerin Spor Faaliyeti Uygulamasında Öğrencilere Sınırlama Getirmesi	F	3	21	72	45	22	163	0,000**
	%	1,8	12,9	44,2	27,6	13,5	100	
Öğretmenler Kurulunda Karar Alınırken Beden Eğitimi Öğretmeni'nin Görüşlerinin Dikkate Alınması	F	64	56	26	10	8	164	0,000**
	%	39,0	34,1	15,9	6,1	4,9	100	

**p<0,01, *p<0,05, $\chi^2 = 70,809$

Diğer ders öğretmenleri ile ilgili problemlere yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenlerinin dersin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından karşılaştıkları problemlere yönelik tanımlayıcı istatistik verileri tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişinde Materyal ve Ders Ortamı Açısından Karşılaşılan Problemlere Yönelik Tanımlayıcı İstatistik

Değişkenler	N	Ortalama	Standart sapma	En küçük	En büyük
Derste Öğretilen Bilgilerin Anlamlı Bulunuşu	163	1,79	0,850	1	5
Derste Öğretilen Bilgilerin Öğrencileri Olumlu Etkileyişi	165	1,70	0,784	1	5
Alanı Dışında Derse Girmek Beden Eğitimi Dersine Yönelik Çalışmaları Etkileyişi	158	3,08	1,304	1	5
Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Okuldan Çevreden Maddi Destek Alınması	162	3,46	1,291	1	5
Okuldaki Diğer Öğretmenler Tarafından Sevildiğinin Hissedilmesi	163	2,04	0,827	1	5
Öğrencilerin Verileni Anlamaması ve Öğrenememesinin Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	163	2,91	1,005	1	5
Mesleki Gelişim İmkânının Bulunmayışının Öğretmeni Etkilemesi	157	2,51	0,998	1	5
Mesleki İlerlemede Yeterliliğin Dikkate Alınmamasının Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	160	2,12	1,124	1	5
Öğretmenin Çevredeki Kişilerin İşine Karışmasından Etkilenmesi	158	2,34	1,224	1	5
Müfettişlerin Olumsuz Eleştirilerinin Öğretmeni Etkilemesi	163	2,82	1,247	1	5
Sportif Yarışmalarda Takımının Başarılı Olamamasının Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	164	2,68	1,151	1	5
Meslekteki Kazancın Yetersizliğinin Öğretmeni Etkilemesi	163	2,91	1,204	1	5

Beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin tanımlayıcı istatistik tablosuna bakıldığında; eğitim öğretim faaliyetlerinde okuldan ve çevreden yeterli maddi destek alamadıkları, mesleki gelişim imkânının bulunmayışının öğretmeni etkilediği tespit edilmiştir. Mesleki ilerlemede yeterliliğin değil de, politik görüş, sosyal ilişkiler vb.

özelliklerin dikkate alınmasının öğretmeni olumsuz etkilediği ve öğretmenin, çevredeki kişilerin işine karışmasından olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından karşılaşılan problemlerin dağılımına yönelik veriler aşağıda tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Beden Eğitimi Dersinin İşlenişinde Materyal ve Ders Ortamı Açısından Karşılaşılan Problemlerin Dağılımı Tablosu

Değişkenler		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	Toplam	P Değeri
Derste Öğretilen Bilgilerin Anlamlı Bulunuşu	F	69	67	21	4	2	163	0,000**
	%	42,3	41,1	12,9	2,5	1,2	100	
Derste Öğretilen Bilgilerin Öğrencileri Olumlu Etkileyişi	F	78	63	21	2	1	165	0,000**
	%	47,3	38,2	12,7	1,2	0,6	100	
Alanı Dışında Derse Girmek Beden Eğitimi Dersine Yönelik Çalışmaları Etkileyişi	F	21	34	46	26	31	158	0,023**
	%	13,3	21,5	29,1	16,5	19,6	100	
Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Okuldan Çevreden Maddi Destek Alınması	F	11	33	36	34	48	162	0,000**
	%	6,8	20,4	22,2	21,0	29,6	100	
Okuldaki Diğer Öğretmenler Tarafından Sevildiğinin Hissedilmesi	F	37	94	23	6	3	163	0,000**
	%	22,7	57,7	14,1	3,7	1,8	100	
Öğrencilerin Verileni Anlamaması ve Öğrenememesinin Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	F	9	52	58	33	11	163	0,000**
	%	5,5	31,9	35,6	20,2	6,7	100	
Mesleki Gelişim İmkanının Bulunmayışının Öğretmeni Etkilemesi	F	25	54	57	15	6	157	0,000**
	%	15,9	34,4	36,3	9,6	3,8	100	
Mesleki İlerlemede Yeterliliğin Dikkate Alınmamasının Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	F	56	56	30	9	9	160	0,000**
	%	35,0	35,0	18,8	5,6	5,6	100	
Öğretmenin Çevredeki Kişilerin İşine Karışmasından Etkilenmesi	F	48	51	27	22	10	158	0,000**
	%	30,4	32,3	17,1	13,9	6,3	100	
Müfettişlerin Olumsuz Eleştirilerinin Öğretmeni Etkilemesi	F	31	35	44	38	15	163	0,006**
	%	19,0	21,5	27,0	23,3	9,2	100	
Sportif Yarışmalarda Takımının Başarılı Olamamasının Öğretmeni Olumsuz Etkilemesi	F	29	45	51	28	11	164	0,000**
	%	17,7	27,4	31,1	17,1	6,7	100	
Meslekteki Kazancın Yetersizliğinin Öğretmeni Etkilemesi	F	18	50	44	30	21	163	0,000**
	%	11,0	30,7	27,0	18,4	12,9	100	

**p<0,01, *p<0,05, $\chi^2 = 66,368$

Beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı ile ilgili problemlere yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları problemlere yönelik yapılan bu çalışmada araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 58,5'i ilköğretim okullarında görev yapmakta iken % 41,5'i ortaöğretimde görev yapmaktadır. Uğraştıkları spor dallarına bakıldığında, voleybol takımı çalıştıran beden eğitimi öğretmeni % 34,4, futbol takımı çalıştıran % 31,3, basketbol takımı çalıştıran % 8,1, hentbol takımı çalıştıran % 6,9 iken, tablo 1'de görüldüğü üzere diğer branş dağılımlarında takım çalıştıranların sayılarının azlığı göze çarpmakta ve takım sporlarının daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Aydoğan (2006)'nın yaptığı çalışmada da beden eğitimi öğretmenlerinin takım sporlarını daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir.

Elde edilen verilere göre beden eğitimi öğretmenleri, “beden eğitimi dersi ve egzersiz faaliyetleri dışında verilen görevlerde gönüllü çalışmak ister misiniz” sorusuna % 71,2, evet, % 30,9'u hayır cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 30,9'u mesleki kazancının yeterli olduğunu ifade ederken, % 69,1'i ise mesleki kazancının yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Tablo 2'deki verilere bakıldığında, çalıştıkları okul açısından öğretmenlerin, % 57,9'u il merkezinde, % 34,8'i ilçe merkezinde, % 6,1'i köy okullarında, % 1,2'si de belde okullarında görev yaptığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çalıştıkları bu okulların % 79,4'ünde spor odası bulunurken % 20,6'sında spor odası bulunmadığı tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersinde öğrenciler için soyunma odası bulunan okulların oranı % 59,8 iken soyunma odası bulunmayan okulların oranı ise % 40,2 olarak tespit edilmiştir. Yeterli sayıda spor malzemesi bulunan okul % 32,5, idare edecek kadar spor malzemesi bulunan okul % 42,3, yeterli sayıda spor malzemesi bulunmayan okul % 25,2

olarak belirlenmiştir. Çalışmamıza katılan öğretmenlerden elde edilen verilere göre çalıştıkları okullardan % 79,1’inde spor salonu bulunmazken, % 20,9’unun spor salonu bulunmakta, bu salonların % 62,9 ısıtma, aydınlatma, hijyen gibi koşullar yeterli düzeyde iken, % 25,7, idare edecek düzeyde, % 11,4’ü ise uygun koşullar açısından yetersiz düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Beden eğitimi dersinde araç-gereç, kaynak ve tesislerin yeterince sağlanması gibi durumlar ne derecede yeterli ise öğretimde o ölçüde başarılı olacaktır (Tamer ve Pulur, 2001). Beden eğitimi dersinin verimli geçebilmesi için önemli konulardan biri de tesis, araç gereç yeterliliği konusudur. Yaptığımız çalışmada çoğu okulun spor salonu olmadığı (% 79,1), yine okulların çoğunun da yeterli düzeyde ders araç gerecine sahip olmadığı (% 67,5) sonucuna ulaşılmıştır. Okullarımızda beden eğitimi ve spor etkinliği dersi için gerekli olan malzeme araç-gerecin yeterli olmaması öğrencilerin derslere olan ilgilerinin azalmasına yol açacaktır (Yüzüak, 2006). Beden eğitimi dersi, spor etkinlikleri ve aktiviteleri, spor tesislerinde, spor araç gereçleriyle verimli bir şekilde yapılabilir. Baykoçak’a (2002) göre beden eğitimi öğretmenlerinin en fazla sorun yaşadığı alan okul ve fiziki şartlar olarak ortaya çıkmıştır. Okulların sahip olduğu spor alanı ve malzemelerin yeterliliği derse olan ilgiyi artırmaktadır. Bu durum ilköğretim ve ortaöğretim okullarının fiziksel yetersizliklerin beden eğitimi derslerinin uygulanmasını zorlaştırdığı gibi öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı ilgisinin azalmasına da yol açmaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi dersinde başarılı olabilmeleri için dersi önemsemeleri, hareketi yapmaları ve derste aktif olmalarının gereklidir. Bu da ancak gerekli ortam, tesis, araç gerecin sağlanmasıyla mümkün olacaktır.

Tablo 3’deki veriler göz önüne alındığında beden eğitimi dersinin en az iki saat ile dört saat arasında değişen bir ders saati şeklinde okullarda yer alması gerektiğine yönelik bir veriye ulaşılmıştır. Ortalama ders yapılan sınıf sayısına bakıldığında çoğunluğun 26-30 kişilik sınıflarda ders yaptığı, verimli ders işlenebilmesi için ideal sınıf sayısının 16-20 veya en fazla 21-25 olması gerektiği verisine ulaşılmıştır. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu haftada bir saatlik beden eğitimi dersini az bulmaktadırlar.

Beden eğitimi dersinin önemi bilimsel bir gerçek olup, o yastaki çocukların gelişmesine katkı sağlayacak seviyede ders saati uygulamasına geçilebilmesi için gerekli çalışmaların (alt yapı dâhil olmak üzere) biran önce başlatılmasında büyük fayda vardır. Bu yapılmadığı takdirde mevcut uygulamanın istenilen amaçlara uzak kalacağı bilinmelidir. Özşaker ve Orhun’nun (2005) “ilköğretim okullarında beden eğitimi

dersinin amaç ve içeriğine ilişkin sorunlar” konulu araştırmasında alınan sonuçlar şöyledir; beden eğitimi dersinin amacına ulaşmama sebeplerinden en önemlisi % 46 ile ders saatlerinin yetersizliği yer almaktadır. Beden eğitimi dersine ayrılan sürenin yeterliliği konusunda yapılan araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin % 71’i derse ayrılan zamanın yetersizliği konusunda görüş bildirmişlerdir. Beden eğitimi dersinin süresinin kısmen ve yetersiz olduğunu savunan beden eğitimi öğretmenlerinin % 57’si beden eğitimi derslerinin haftada en az 2 gün dört saat olması konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlar, bizim çalışmalarımızla paralellik göstermektedirler.

“Okulun içinde bulunduğu çevrenin spora karşı ilgisini yeterli buluyor musunuz” soruna verilen cevaplar incelendiğinde % 7,9 evet, % 37,6 hayır, % 53,9 kısmen, 0,6 kararsızım sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan anlaşılabileceği üzere çevrenin spora ilgi ve desteği yeterli seviyede değildir. Yüzüak (2006) okul çevresinin spora karşı ilgi ve desteği vermemesinin sebebi toplumdaki yaygın olan beden eğitimi ve spor uygulamalarının çocuğun ders başarısını olumsuz etkiler kanaatinden ve çocukların eğitim aldıkları çevre koşullarında beden eğitimi ve sporun faydaları hakkında ailelerin bilinçlendirilmiş olmamalarından kaynaklandığını belirtmektedir. Erol, Arabacı ve Acar’ın (2003) Bursa ilinde bulunan öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi konulu araştırmadan çıkan sonuçlara göre; velilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerine gereken ilgiyi göstermedikleri, çocuklarına beden eğitimi ve spor etkinliklerine teşvik etmedikleri görülmektedir. Çocukların spor gelişimlerini takip etmedikleri, programlı aile gezilerine hazır olmadıkları ve çocuklarının bir beden eğitimi ve spor faaliyetini çok iyi yaptığı için ödüllendirmedikleri, çocuklarının bir beden eğitimi ve spor etkinliği dersinde neler öğrendiklerini konuşmadıkları belirlenmiştir. Sağlıklı gelecek, çocuklara erken yaşlarda spor hizmetini sunmakla başlayacaktır. Bunun gerçekleşmesinde üzerine düşen kurumların basında aileler gelmektedir. Yüzüak (2006), Erol ve arkadaşlarının (2003) yaptığı çalışma da elde ettiğimiz verileri destekleyici niteliktedir.

Tablo 4 ve tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun okul idaresinden yeterli destek aldığı belirlenmiştir. İdarecilerin beden eğitimi dersi ve spor müsabakalarına ilgili olduğu, egzersiz planı ve yıl içindeki çalışmalara onay verdiği, bu planların Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanmada genel olarak zorluklarla karşılaşmadığı tespit edilmiştir. Okul yönetimlerinin beden eğitimi dersinin önem ve gerekliliğine inandıkları görülmüştür. Okul idaresinin beklentileri beden eğitimi öğretmenlerinin çalışmalarını etkilerken,

yöneticilerin, beden eğitimi öğretmenlerini çalışmalarından dolayı yeterli seviyede ödüllendirmedikleri belirlenmiştir. Okul yöneticileri haftalık ders dağılımını hazırlarken genelde beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerini alırken, yasal hakları kullanma konusunda problem çıkarmamakta ve bazı öğrencilerin notlarını yükseltmeleri konusunda istekleri olduğu görülmüştür. Sonuçlar okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı yaklaşımlarının olumlu olduğunu ortaya koymuş ancak, yöneticilerin, beden eğitimi öğretmenlerini çalışmalarından dolayı ödüllendirme yetersiz kaldıkları tespit edilmiştir.

Beden eğitimi dersinin amaçlara uygun olarak yapılabilmesi açısından öğrencilerin beklentisi ve beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamaya yönelik sorunları göz önüne alındığında okul müdürlerinin beden eğitimi dersine bakış açıları çok önemlidir. Korucu ve Mollaogulları (2005)'nin beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerinin amacına ulaşılabilmesi için her türlü çabayı gösterdiklerini, beden eğitimi öğretmenin etkinliklerinin en iyi şekilde değerlendirerek onun çalışma alanlardaki motivasyonunu yükselttiklerini, beden eğitimi öğretmenin başarısında, kendi tutum ve davranışlarının öneminin büyüklüğünü, okulda spor faaliyetlerin ve sosyal etkinliklerin yapılmasından dolayı, beden eğitimi öğretmenin, diğer öğretmenlerden daha yakın bir ilişki içinde olması gerektiğini savunmuşlardır. Beden eğitimi öğretmenin başarısında, okul müdürünün tutum ve davranışlarının önemi büyüktür. Bu bakımdan yönetimden ders ve uygulamalarda gerekli desteği alan öğretmenin, öğrencilerine ve topluma çok daha fazla faydalı olabileceğini söyleyebiliriz.

Tablo 6 ve tablo 7'deki verilere göre, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilgi ve yaklaşımları olumlu iken, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerle ilişkilerini düzenlemede zorluk çekmedikleri görülmüştür. Merkezi sınavlar öğrencilerin beden eğitimi dersine ilgisini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılırken, öğretmenlerin, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı isteklerini yükseltebildikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğu öğrencilerle ilişkilerde eşit davranabildiklerini belirtmiştir. Beden eğitimi dersinin ürünü olarak öğrencilerin çoğunluğu herhangi bir spor dalına ilgi gösterdiği, öğrenciler beden eğitimi dersine hazırlıklı geldiği ve beden eğitimi öğretmenlerinin okul takımı, turnuvalar gibi sosyal faaliyetlere katılım için yeterli sayıda öğrenci bulabildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen verilere göre, beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersinin işlenişi açısından karşılaşılan problemlere bakıldığında, karşımıza çıkan öncelikli sorun

merkezi sınavların öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olan ilgisini azaltmasıdır. İlköğretimden ortaöğretime geçişte (6.7.8. sınıflar) SBS, orta öğretimden yüksek öğrenime geçişte YGS gibi sınavlar mevcut sistemde dershaneye gitme yaşını 10 yaş seviyesi olan ilköğretim birinci kademe seviyesine kadar düşürmüştür. Özellikle ilköğretimde uygulanan SBS çocukların, çocukluk ve oyun oynama dönemleri açısından olumsuz etkilemektedir. Bu yaşlar çocuğun fiziksel, zihinsel ve psikomotor anlamda gelişimini sürdürdüğü en önemli yaşlardır. Bu yaşlarda çocuğun sağlıklı gelişimi, vücudunu sevmesi ve benimsemesi, motor kontrol ve koordinasyonun gelişmesinde etkili ve önemli bir faktördür (D.S. Özer ve M.K. Özer, 2000). Merkezi sınavlar ders çalışma yükümlülüğünü artırmakta, beden eğitimi dersine olan ilgili azaltmakta ve çocuklara oyun için ayıracak zaman bırakmamaktadır.

Tablo 8 ve tablo 9 incelendiğinde, genel verilere göre, spora ilgisiz ailelerin ilgisizliği yetenekli öğrencilerle ilgilenmeye engel teşkil etmediği, ailelerin, egzersizin ve oyunun olumlu etkisini bilmememsi çocukları beden eğitimi dersinden uzaklaştırmadığı anlaşılmıştır. Oyun alanlarının düzenlenmesi ve malzeme temininde beden eğitimi öğretmenleri yeterli destek alamazlarken, spor parası toplamada da öğrenci velileriyle genel olarak problem yaşamadıkları tespit edilmiştir. Sportif yarışmalar katılımda öğrenci velilerinin engeliyle karşılaşılmazken, kız öğrencilerin spor yapmasına olumsuz bakan velilerinde azınlıkta olduğu belirlenmiştir.

Öğrenci velileriyle ilgili yaşanan problemlere bakıldığında en önemli sorunun, oyun alanı düzenlenmesi ve malzeme temininde, beden eğitimi öğretmenlerinin yeterli seviyede velilerden destek alamadıkları görülmüştür.

Gelecekte sağlıklı bir toplum, çocuklara erken yaşlarda spor hizmetini sunmakla başlayacaktır. Bunun gerçekleşmesinde üzerine düşen kurumların basında aileler gelmektedir. Çocuklarda sporun alışkanlık haline getirilmesi için ailelerin spor konusunda bilinçlendirilmelidir.

Tablo 10 ve tablo 11’de diğer ders öğretmenleri ile ilgili yaşanan problemlere yönelik elde edilen verilere bakıldığında, diğer ders öğretmenlerinin okul içi sportif faaliyetlere destek olmada yetersiz oldukları, okulun sportif başarılarını yeterli seviyede önemsemedikleri tespit edilmiştir. Yine elde edilen verilere göre diğer ders öğretmenlerin, öğrencileri sportif alanlara yönlendirmede beden eğitimi öğretmenine yeterli desteği vermedikleri görülmüştür. Diğer ders öğretmenlerinin sportif turnuvalar ve bayram törenlerinde beden eğitimi öğretmenlerine yeterli desteği vermedikleri,

çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemlerinde oyunun ve sporun öğrenciler için önemli olduğu hakkında da yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Diğer ders öğretmenleri beden eğitimi öğretmenlerinin alanlarına müdahalede bulunmadıkları ve fikirlerine değer verildiği tespit edilmiştir. Diğer ders öğretmenlerinin, sporun ve oyunun öğrenciler için önemi hakkında yeterli bilince sahip olmadıkları ve zaman zaman okul içi spor faaliyetleri uygulamalarında öğrencilere sınırlama getirdikleri belirlenmiştir. Bilir ve Ay'ın (2002) yaptığı araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin % 48.71'inin okullarında çatımsa yaşadığını, çatışma durumunda işbirliği stratejisini kullanma eğiliminde oldukları saptanmıştır. Yaptığımız araştırma sonuçlarına göre diğer öğretmenlerin beden eğitimi ve spora karşı ilgisiz kaldıklarını ortaya çıkmaktadır.

Yetim (1998, 176)'e göre öğretmenlik sosyal bir meslektir ve okulda gerek arkadaşlarına, gerek öğrencilerine, gerekse anne-babalara karşı sorumluluklar içersindedir ve sosyal davranışlar göstermek zorundadır. Öğretmenin alanına ve görev yaptığı okula göre sosyal rolünde değişiklik olabilir. Gümüşeli'ne (2004) göre insan sosyalleşmenin bir sonucu olan çatışmanın yıkıcı olanları is doyumunu olumsuz etkileyebileceği gibi, is doyumunu düşük olan bir is görenin kendisi ve çevresini olumsuz olarak algılamasıyla da çatışmaya girme olasılığı artabilir. Eğitim sen'in (2004) genel öğretmen profilinde çıkan sonuca göre; öğretmenler meslektaşlarıyla, yönetici grubundakinden daha az sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin, yapıcı, birleştirici, açık bir iletişim ve liderlik özelliklerine sahip özelliklerle örtüşen bir yapı sergilediklerini söyleyebiliriz. Ancak diğer öğretmenlerin beden eğitimi ve spor uygulamalarına yeterince destek vermemesi, ilgisiz kalmaları bunun sonucunda yaşanan çatışmaların, öğretmenlerin moralini bozduğu ve is verimini etkilediği sonucuna ulaşabiliriz.

Bizim yaptığımız çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin diğer ders öğretmenleriyle çatışma yaşamadığını, ancak diğer ders öğretmenlerinin beden eğitimi ve sportif faaliyetlere yeterince destek olmadıklarını sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim camiasının içinde olan bu kişilerin beden eğitimi ve spor uygulamalarını yeterince desteklememesinin sebebi olarak beden eğitimi dersine karşı olumsuz bir yaklaşım içerisinde olmaları ve beden eğitimi ve sporun önemi hakkında yeterince bilinçlendirilmediği gösterilebilir.

Tablo 12 ve 13'te beden eğitimi dersinin işlenişinde materyal ve ders ortamı açısından karşılaşılan problemler incelendiğinde, araştırmaya katılan beden eğitimi

öğretmenlerinin çoğunluğu, öğrettikleri bilgileri anlamlı bulurlarken, bu bilgilerin öğrencileri olumlu etkilediğini düşünmektedir. Öğrencilerin verileni öğrenememesi beden eğitimi öğretmenlerini olumsuz etkilemezken, alanı dışında derslere girmek beden eğitimi dersine yönelik çalışmalarını olumsuz etkilemektedir. Eğitim-öğretim ortamında diğer ders öğretmenleri tarafından sevildiğini hisseden beden eğitimi öğretmenleri, çevrelerindeki kişilerin işlerine karışmalarından etkileneceklerini belirtmişleridir. Mesleki ilerlemede yeterliliğin dikkate alınmaması olumsuz etki yaparken, mesleki gelişim imkânının bulunmayışı ve müfettişlerin olumsuz eleştirilerinin beden eğitimi öğretmenlerini genel olarak olumsuz etkilemediği görülmüştür. Dersin işlenişi ve ders ortamı açısından okul takımının başarısızlığından olumsuz yönde etkilenmeyen öğretmenlerimizin, kazancın yetersizliğinin de dersi olumsuz yönde etkilemediği görülmüştür. Bu sonuç Sarmisak (2009)'ın yaptığı çalışmayla zıtlık teşkil etmektedir. Sarmisak (2009), yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin maddi kazancın yetersizliğinden olumsuz etkilendiklerini tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Beden eğitimi öğretmenlerinin derslere yönelik çalışmalardaki performanslarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

Beden eğitimi dersinin ve sporun öneminin diğer ders öğretmenleri tarafından öneminin anlaşılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Öğrenci velileri ve öğretmenler arasında yaşanan problemlere yönelik çalışmalar yapılabilir.

İlköğretim 1-3. sınıflarda beden eğitimi derslerine ve spor etkinliği derslerine giren sınıf öğretmenlerinin yeterliliklerine yönelik bir çalışma yapılabilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin okul-dışındaki sportif faaliyetlerinin, okul yöneticileri, diğer ders öğretmenleri ve aileler tarafından ne kadar desteklenebilir olduğuna dair çalışma yapılabilir..

Stajyer beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların çözüm yolları ve alınması gereken önlemler araştırılabilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerini geliştirmek adına akademik ilerlemeye yönelik isteklilikleri ile ilgili çalışma yapılabilir.

BÖLÜM VI

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aksoy, N. (2007–2008). Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Öğretim. Eğitim Bilim Toplum Dergisi. Cilt, 6. (Sayı: 21). 82-108.
- Alpman, C. (1972). Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Aracı, H. (2001). Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. (Üçüncü Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Aydoğan, H. (2006). Beden Eğitim Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunlar (Trabzon İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Barutçugil, İ. (2002). Eğiticinin Eğitimi. (Birinci baskı). İstanbul: Kariyer Yayınları.
- Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü. (1995). Psikomotor Gelişim. Ankara: Yayın no: 139.
- Baykoçak, C. (2002). Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Mesleki Sorunları ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Bilge, N. (1988). Beden Eğitimi Öğretmeni'nin Yetiştirilmesi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bilgiç, H, M. (2005). Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Tükenmişlik Düzeyleri (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Uygulaması). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Bilir, P., Ay, Ü. (2002). Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Çatışma Yöntemi Stratejileri, Adana'da Bir Alan Araştırması. Spor Araştırmaları Dergisi, Cilt:6, Sayı, 16. 119.
- Büyükkaragöz, S., S. ve Çivi, C. (1999). Genel Öğretim Metotları. (Onuncu baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Büyükkaragöz, S, S., Muşta, M. C., Yılmaz, H., Pilten, Ö. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri). Konya: Mikro Basım-Yayım-Dağıtım.
- Çelik, Vehbi. (2008). Yönetim ve Liderlik Kuramları., V. Çelik (Editör). Türk Eğitim Sistemi ve Okul yönetimi. (Birinci baskı). Ankara: Pegem A Yayınevi, ss. 75-99.
- Çelikten, Mustafa. (2008). Okul Örgütü ve Yönetimi., V. Çelik (Editör). Türk Eğitim Sistemi ve Okul yönetimi. (Birinci baskı). Ankara: Pegem A Yayınevi, ss. 121-140.
- Çöndü, A. (1999). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. (1.Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Çöndü A. (2004). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. (İkinci baskı) Ankara: Nobel Yayınları.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S. S., Yağcı, E. (2004). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. (5. Baskı). Ankara: Pegem A.

- Doğan, İ. (2004). Toplum Ve Eğitim Sorunları Üzerinde Felsefi Ve Sosyolojik Tahliller. Ankara: Pegem A.
- Dündar, U. (2000). Antrenman Teorisi. (Geliştirilmiş Beşinci Baskı). Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Eğitimsen. (1998, 2-6 Şubat). Demokratik Eğitim Kurultayı. Ankara: Volkan Matbaası.
- Erdem, A. R. (2005). Etkili ve Verimli (Nitelikli) Eğitim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M., Akman, Y. (1998). Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretme. (Altıncı Baskı). Ankara: Arkadaş Yayinevi.
- Ergüneş, Yalçın. (2002). Türk Milli Eğitim Sistemin Yapısı., Y. Özden. (Editör). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İkinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayıncılık, ss. 65-84.
- Erkan, N. (2000). Yaşam Boyu Spor. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Erol, S., Arabacı, R., Acar, Z, A. (2003). Bursa Nilüfer İlçesi İlköğretim Okullarındaki Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi ve Spora Bakış Açılarının İncelenmesi. 3. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyum Kitabı. Bursa: Burfaş Ofset Tesisleri Bursa. ss.33-41.
- Eskicumalı, Ahmet. (2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği., Y. Özden. (Editör). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İkinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayıncılık, ss. 2-31.
- Glasser, W. (1999). Okulda Kaliteli Eğitim. (Birinci baskı). (Çeviri: Ulaş Kaplan). İstanbul: Beyaz Yayınları. (Kitabın Orijinali 1992’de yayımlanmış).
- Göktaş, Z. (2007). Balıkesir İlindeki Beden Eğitimi Öğretmenleri’nin İş Doyumu ve Bazı Değişkenlerle Olan İlişisinin İncelenmesi. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Cilt 1. (1)

- Göral, M. Yapıcı, K. (2001). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş*. Isparta: Tuğra Ofset.
- Griffith, H. Winter. (2000). *Spor Sakatlıkları Rehberi*. (Çev. Şamil Erdoğan). İstanbul: Birol Yayınevi. (Eserin orijinali 1986'da yayımlandı).
- Grineski, Steven. (2002). *Beden Eğitiminde İşbirliğiyle Öğrenme*. (Çev. S. Yeniçeri. Editör, H. Kasap). İstanbul: Beyaz Yayınları. (Eserin orijinali 1996'da yayımlandı).
- Gümüşeli, A. (2004). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Çatışma Yöntemi Stilleri ve Öğretmenlerin İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 30-36.
- Güneş, A. (2002). *Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. (İkinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Gülay, H, E. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin İş Doyum Düzeylerinin Araştırılması (Kocaeli İl Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Güven Ö. (1999). *Türklerde Spor Kültürü*. (Geliştirilmiş ikinci baskı). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Huizinga, Johan. (2006). *Homo Ludens (Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme)*. (Çev. M. A. Kılıçbay). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi. (Eserin Orijinali 1951'de yayımlandı).
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karaküçük, S. (1991). *Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Faaliyet Alanları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Yayını.

Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılıç, A., Seven, S. (2005). Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi. (5. Baskı). Ankara: Pegem A.

Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). Türk Milli Eğitimini Düzenleyen Genel Esaslar. Türk Milli Eğitimin Amaçları. Kanun numarası, 1739. Resmi Gazetede Yayımlı Tarihi ve Sayısı, 24/06/1973-14574.

MEB. (1997). İlköğretim Kurumları, Orta Öğretim Kurumları Spor Yarışmaları Yönergesi. Tarih: 21.08.1997, Sayı: 316.

MEB. (2000). Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB. Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzicilik Dairesi Başkanlığı. (2000). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Rehberi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB. (2001). İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi. (Modül 11) Ankara: T.C. MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı.

MEB. (2006). On Yedinci Milli Eğitim Şurası Kararları. Madde 76. Ankara.

MEB. (2008). (İlköğretim Beden Eğitimi Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı) Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Mollaoğulları, H., Korucu, G. (2005, 10-11 Haziran) Denizli İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Karşılaştıkları Güçlükler ve Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa.

Nebioğlu, D. (2004). Beden Eğitimi Dersi Genel Esasları Planlaması. Ankara: Alp Yayınları.

- Özer, D, S. Özer, M, K. (2000). Çocuklarda Motor Gelişim. İstanbul: Kazancı Matbaacılık.
- Özmen, Ö. (1999).Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Özşaker, M., Ohun, A. (2005, 10-11 Haziran). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar. U. Ü., 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa.
- Ünlü, H. (2005). Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri (Aksaray ve Kırşehir Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Ünlü, H., Sünbül, A., M., Aydos, L. (2008). Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlilik Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). Cilt 9. (Sayı 2). 23-33.
- Ünlü, H., Sünbül, A., M., Aydos, L. (2009 Güz). Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Birlikte Çalışma Yeterlilikleri. MEB Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi. (Yıl: 38, Sayı: 184). 192–201.
- Sarmısak, T. (2009). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Mesleki Sorunları. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Selçuk, H. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Uygulamalarında Teorik ve Temel Bilgiler. (1.Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Selçuk, Z. (2004). Gelişim ve Öğrenme. (11. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2003). Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. (8. Baskı). Ankara: Başak Matbaacılık.

- Serbes, Ş., Yüret, E., Topkaya, İ. (2004, Temmuz). İlk ve Ortaöğretim Beden Eğitimi Öğretim Programının Eğitim Amaçları Açısından, Genel Amaç ve Amaç (Hedef) İçerikleri Analizi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Sevim, Y. (1997). Antrenman Bilgisi. Ankara.
- Şahin, Ö. (2004). (Althusser’de Devlet İdeoloji ve Eğitim. Eğitim Bilim Toplum Dergisi. Cilt, 2. (Sayı: 6). 92.
- Şişman, M. (2002). Öğretmenliğe Giriş. (4. baskım). Ankara: Pegem A.
- Tamer, K., Pulur, A. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. (Birinci baskı). Ankara: Ada Matbaacılık
- Tükenmez, M. (2009). Toplum Bilim ve Spor. İstanbul: Analiz Yayınları.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı. (1985). 1985 Programı. Ankara.
- Yamaner, F. (2001). Beden eğitimi ve Sporda Temel İlkeler. Bursa: Ekin Kitapevi.
- Yaylacı, F. (1998). İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 1. Sayfa No, 95-106.
- Yetim, A, A. (2000). Sosyoloji ve Spor. Trabzon: Topkar Matbaacılık
- Yetim, A, A. (1998). Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Sosyal Görevleri. Ankara. Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1. Spor Kongresi Bildirileri, Erzurum,
- Yıldız, S., M. (2007 Mart). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Eğitim Hizmetleri Kalitesini Etkileyen Faktörler. Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt:15 (1). 451-462

Yiğit, B. (2008). Okul-Tolum İlişkileri ve Okula Toplumsal Katılım. V. Çelik (Editör). Türk Eğitim Sistemi ve Okul yönetimi. Ankara: Pegem A Yayınları, ss. 197-217.

Yüzüak, E. (2006). Kütahya'da İlköğretim ve Liselerde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Mesleki Sorunlarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.

Zorba E. (1999). Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk. Ankara: G.S.G.M. Eğitim Dairesi.

www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm. T.C Anayasası. 16/04/2010 tarihinde alınmıştır.

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> (2009). MEB Mevzuat Bankası. Milli Eğitim Temel Kanunu. 15/04/2010 tarihinde alıntı yapılmıştır.

<http://okulweb.meb.gov.tr/60/05/300591/rehberlik/Meslekler/BEDEN%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERETMEN%C4%B0.doc>. 16/04/2010 tarihinde alınmıştır.

<http://okulweb.meb.gov.tr/35/02/868012/tmeb.doc>. 12/04/2010 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK 1. Anket Formu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK PROBLEM TARAMA ANKETİ

Beden Eğitimi Öğretmenleri mesleğini yaparken birçok problemle karşılaşmaktadırlar. Öğretmenlerin bu problemlerini belirlemek ve çözüm yollarını bulmak amacı ile bu çalışma hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Samimi cevaplarınız için teşekkür ederim.

GENEL BİLGİLER :

1. Cinsiyetiniz ? Kadın () Erkek ()
2. Yaşınız ?
3. En son mezun olduğunuz okul?
 () Eğitim Enstitüsü
 () Spor Akademisi
 () Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
 () Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
 () Lisansüstü
4. Çalışma süreniz?
 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 ve üstü ()
5. Görev yaptığınız okul hangisi ?
 İlköğretim () Ortaöğretim ()
6. Hangi spor dallarında takım çalıştırıyorsunuz?
 Voleybol () Futbol () Hentbol () Basketbol () Tenis () Badminton ()

Diğer

7. Beden Eğitimi dersi ve egzersiz faaliyetleri dışında verilen görevlerde gönüllü çalışmak ister misiniz? Evet () Hayır ()
8. Mesleki kazancınız parasal anlamda yeterli mi? Evet () Hayır ()
9. Okulun bulunduğu yer?
İl () İlçe () Köy () Belde ()
10. Okulunuzda spor odası var mı? Evet () Hayır ()
11. Okulunuzda öğrenciler için soyunma odaları var mı? Evet () Hayır ()
12. Okulunuzda yeterli sayıda spor malzemesi var mı?
Evet () İdare edecek kadar var () Hayır ()
13. Spor salonunuz var mı? Evet () Hayır ()
14. Eğer spor salonunuz varsa, ısıtma, aydınlatma, hijyen gibi koşullar yeterli düzeyde mi? Evet () İdare eder () Hayır ()
15. Beden Eğitimi dersi için ayrılan ders saati sizce haftada kaç saat olmalıdır?
1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()
16. Ortalama kaç kişilik sınıflarda ders yapıyorsunuz?
10-15 kişi () 15-20 kişi () 20-25 kişi () 25-30 kişi ()
30-35 kişi arası Diğer
17. Verimli ders işlenebilmesi için size göre ideal sınıf mevcudu kaç kişi olmalıdır?
10-15 () 15-20 () 20-25 () 25-30 () 30-35
18. Okulunuzun, içinde bulunduğu çevrenin spora karşı ilgisini yeterli buluyor musunuz?
Evet () Hayır () Kısmen () Kararsızım ()

Okul Yöneticileri ile Karşılaşılan Problemler	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
19. Okul idaresinden yeterli destek alıyor musunuz?					
20. Okul idaresi Beden Eğitimi dersine ve spor müsabakalarına ilgi gösteriyor mu?					
21. Okul idaresi egzersiz planı ve diğer yıl içindeki çalışmalarınıza onay veriyor mu?					
22. Bağlı olduğunuz İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü hazırladığınız ders dışı egzersiz planına onay vermede zorluk çıkarıyor mu?					
23. Okul yöneticileri Beden Eğitimi dersinin önem ve gerekliliğine inanıyorlar mı?					
24. Okul idaresinin beklentileri çalışmalarınızı olumlu veya olumsuz yönde etkiliyor mu?					
25. Yöneticileriniz, çalışmalarınızdan dolayı sizi hiç ödüllendiriyor mu?					
26. Yöneticiler, haftalık ders dağılım çizelgelerini hazırlarken sizin görüşlerinizi dikkate alıyorlar mı?					
27. Öğretmenler kurulunda beden eğitimi ve sporla ilgili herhangi bir karar alınırken sizin görüşleriniz dikkate alınıyor mu?					
28. Çalıştığınız idareciler yasal haklarınızı kullanmada (izin, sevk, vb.) problem çıkarttıkları oluyor mu?					
29. Okul yöneticileri, bazı öğrencilerin notlarını artırmanızı istiyorlar mı?					
30. Öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine ilgi ve yaklaşımları olumlu mu?					
Dersin İşleniş Açısından Öğrencilerle Yaşanan Problemler					
31. Bulduğunuz okuldaki öğrencilerle ilişkilerinizi düzenlemekte zorluk yaşadığınız oluyor mu?					
32. Merkezi sınavlar (sbs, öss, vb.) öğrencilerinizin Beden Eğitimi dersine olan ilgisini olumsuz yönde etkilediği oluyor mu?					
33. Öğrencilerinizin Beden Eğitimi dersine karşı motivasyonunu yükseltebiliyor musunuz?					
34. Eğitim ve öğretim ortamında öğrencilerinizle olan ilişkilerinizde eşit davranabiliyor musunuz?					
35. Beden eğitimi dersinin bir ürünü olarak, öğrencileriniz herhangi bir spor dalına özel ilgi gösteriyorlar mı?					
36. Öğrencileriniz Beden Eğitimi dersine hazırlıklı (ayakkabı, eşofman vb.) geliyorlar mı?					
37. Okulunuzda, okul takımı, okul içi turnuvalar, ders dışı egzersiz faaliyetleri için yeterli sayıda istekli öğrenci bulabiliyor musunuz?					
Öğrenci Velileri ile İlgili Karşılaşılan Problemler					
38. Spora karşı ilgisiz olan ailelerinin ilgisizliği, yetenekli öğrencilerle ilgilenmenize engel oluyor mu?					
39. Ailelerin, egzersizin insan sağlığı üzerindeki olumlu etkisinin önemini bilmemesi bu ailelerin çocuklarını beden eğitimi ve spor dersinden uzaklaştırıyor mu?					
40. Okul bahçesi, oyun alanları, sportif malzemelerin temini gibi konularda yerel yönetim ve velilerden yeterli desteği alabiliyor musunuz?					
41. Spor parası toplamada velilerle sorun yaşadığınız oluyor mu?					

	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
42. Sportif yarışmalara katılımda (il içi – il dışı) öğrenci velilerinin engeliyle karşılaştığınız oluyor mu?					
43. Bulunduğunuz çevrede kız öğrencilerin spor yapmalarına olumsuz bakıyorlar mı?					
Çalışılan Kurumda Diğer Ders Öğretmenleriyle Yaşanan Problemler					
44. Diğer ders öğretmenleri okul içi sportif faaliyetlere destek sağlıyorlar mı?					
45. Okulunuzun sportif başarıları diğer ders öğretmenleri tarafından önemseniyor mu?					
46. Okulunuzda öğrencilerinizi sportif alanlara yönlendirmede diğer ders öğretmenleri sizi destekliyor mu?					
47. Sportif turnuvalar, tören / bayram vb. görevlerde diğer öğretmenler size destek oluyorlar mı?					
48. Diğer ders öğretmenlerinin alanınıza müdahalede bulunduğu oluyor mu?					
49. Okuldaki çalışma ortamında diğer ders öğretmenleri tarafından fikirlerinize değer veriliyor mu?					
50. Diğer ders öğretmenlerinin, çocukluk, ergenlik, gençlik döneminde, oyunun ve sporun öğrenciler için önemi hakkında bilgi sahibi olduklarını düşünüyor musunuz?					
51. Diğer ders öğretmenleri, ders aralarında, beden eğitimi ve spor faaliyetlerine yönelik uygulamalarda öğrencilere herhangi bir sınırlama getiriyorlar mı?					
Beden Eğitimi Dersinin İşlenişinde Materyal ve Ders Ortamı Açısından Karşılaşılan Problemler					
52. Beden Eğitimi dersinde öğrettiğiniz bilgileri anlamlı buluyor musunuz?					
53. Beden Eğitimi dersinde öğrettiğiniz bilgilerin öğrencileri olumlu yönde etkilediğini (zihinsel, fiziksel, ruhsal ve psikolojik açıdan) düşünüyor musunuz?					
54. Alanınız dışındaki derslere girmek beden eğitimi ve spor dersine yönelik çalışmalarınızı etkiliyor mu?					
55. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde okuldan ve çevreden maddi destek alıyor musunuz?					
56. Okulunuzdaki diğer öğretmenler tarafından sevildiğinizi hissediyor musunuz?					
57. Öğrencilerin verileni anlayamaması ve öğrenememesi sizi olumsuz yönde etkiliyor mu?					
58. Mesleki gelişme imkânının bulunmayışı sizi etkiliyor mu?					
59. Mesleki ilerlemede yeterliliğin değil de, politik görüş, sosyal ilişkiler vb. özelliklerin dikkate alınması sizi olumsuz etkiler mi?					
60. Çevrenizdeki kişilerin işinize karışmalarından etkilenir misiniz?					
61. Müfettişlerin olumsuz eleştirileri sizi etkiler mi?					
62. Sportif yarışmalarda takımınızın başarılı olamaması sizi olumsuz yönde etkiler mi?					
63. Meslekteki kazancınızın yetersizliği sizi etkiliyor mu?					

EK 2. İzin Yazısı

T.C.
KAYSERİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.38.00.03-311/

29.01.2010*002894

Konu : Anket Çalışması.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Bakanlığımız Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı'nın 05/03/2007 tarih ve 1143 sayılı (Yönerge) emirleri.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ömer HAKYEMEZ, Yrd. Doç. Dr. Latif AYDOS' un danışmanlığında yürüttüğü "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Yaşantılarında Karşılaştıkları Problemler (Kayseri İli Örneği)" isimli tezi ile ilgili olarak Kayseri ilinde bulunan ilköğretim ve orta öğretim okullarında çalışan Beden Eğitimi Öğretmenlerine anket uygulama isteği ile ilgili Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü' nün 17/01/2010 tarih ve 10439 sayılı yazıları ilişikte sunulmuştur.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ömer HAKYEMEZ, Yrd. Doç. Dr. Latif AYDOS' un danışmanlığında yürüttüğü "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Yaşantılarında Karşılaştıkları Problemler (Kayseri İli Örneği)" isimli tezi ile ilgili olarak Kayseri ilinde bulunan ilköğretim ve orta öğretim okullarında çalışan Beden Eğitimi Öğretmenlerine yönelik anket uygulamasında bir sakınca olmadiği Anket Değerlendirme Komisyonunca tespit edilmiş olup, eğitim-öğretimi aksatmadan Okul Müdürlerinin gözetiminde ve sorumluluğunda yapması, Anket Çalışması sonucundan Müdürlüğümüze bilgi vermek kaydıyla Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

OLUR

29.01/2010

K. Fikret DAYIOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Erdoğan AYATA
İl Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
1-Yazı (1 Adet)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	ÖMER HALİMEZ
Kurumu / Üniversitesi	Gazi Üniversitesi Beden eğitimi Spor Eğ
Araştırma yapılacak iller	Kayseri (İlköğretim ve ortaöğretim bedensel eğr)
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İlköğretim ve ortaöğretim bedensel eğitim öğrt
Araştırmanın konusu	Bedensel eğitim ve spor öğretmenlerinin Medeni Haklarındaki Kayıpların Etkileri
Üniversite / Kurum onayı	Var / Yok
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	
Veri toplama araçları	Anket
Görüş istenecek Birim/Birimler	

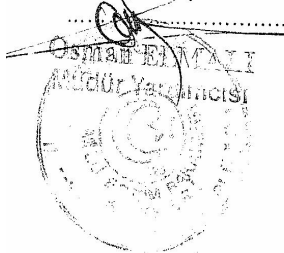
KOMİSYON GÖRÜŞÜ

Anketin içerisinde Sakıncalı bir unsurun bulunmadığına karar verilmiştir. Uygulanabilir Sakıncalı bulunmamaktadır.	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi:

KOMİSYON

25/01/2010

Komisyon Başkanı

Yüksek Üye ÇERKEN

Psikolojik danışman

[Signature]

Üye

Avas KARAGÖZ

Eğit. Bil. Uz. ve Rehber Öğretmen

[Signature]

